

MATTONI FÉLE ERZSÉ-SÓSFÜRDŐ BET BUDAPEST KELEMFÖLD

Idény május 1-től szept. végéig.

Keserű források. Ivó és fürdőgyógymód.

A gyógyhely fürdői, esetleg ivótorrások kitűnő eredménnyel alkalmazhatók: 1. Bárminő okok folytán keletkezett lobos izadmányoknál. 2. Női bajoknál, különösen métritis chroniciánál; méh körülírt és hashártyalob után visszamaradt izadmányoknál; a méhnek helyzetváltozások, nemkülönben dagadtok által előidézett izgottsági tüneteknél; hirtoros állapotok és tisztulási zavaroknál stb. 3. Az alhasi szervek bántalmainál: májbajok, szokványos székrekedés, stb. Zsírkoránál. 5. Kősvénynél, stb.

FÜRDŐ-ORVOS: Dr. BRUCK JAKAB, az orsz. közegészségi tanács r. k. tagja.

Az idén dr. Polgár Emil r. által helyettesítve.

Egészséges felkvs, fél órányira a fővárostól, kényelmes lakások, jó vendéglő, sene, kád- és márványfürdők, különféle suhanykészülékekkel. — Rendes társasági-közlekedés.

A kocsik állomási helye: Ferencz József-ter, a régi Lloyd-épület előtt.

A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosításul szivesen szolgálunk.

Mattoni és Wille
7125 Budapest.

Levélbéllyeg-kereskedés

PRÜCKLER J. C.

Budapecsten, IV., Régi posta-u. 5

Alapítva 1876. 7240

Veszek! Eladok! Cserélek!

Francozia folyékony

HAJFESTŐ

(Cromatique Parisien)

melylyel minden haját tetszés szerint 10 perc alatt állandóan megfesthetni fekete, barna vagy szőkére. Tulajdonságai: a szín állandó s a természetes színtől meg nem különböztethető, az alkalmazás egyszerű. Ára 2 frt. A készítőlékek (csészék, kefék stb.) 60 kr. Főraktár: Budapest, Török József gyógyszerterá, Király-utca 12. szám. 7080

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegyertiszta és zsimmentes készítmény a 7163

Margit Crème.

Rövid idő alatt szüntet szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mit-esser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tiszta bőrt ad. Margit Crème 60 kr., 3 színben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr. Készítő FÖLDES gyógyszerterá, Aradon Deák Ferencz-utca 11. sz. Főraktár: Török József gyógyszerterá, Budapest Király-utca 12.

A HYGEA

hajbalzsam

valóban maga a tökéletesség, ha arról van szó, hogy a szürke hajnak eredeti fiatalos színe, fénye és szépsége visszaadandó. Megújítja a haj életfolyamatát, szivósságát és növényi képességét, mint hajszépítőszert pedig egyenesen páratlan. 7128

Üvege 1 frt 50 kr és 2 frt 50 kr.

Valódi minőségben egyedül kapható

DIMITRIJEVIĆ S. gyógyszerterá, Aracs, Banat. 42.

Kárpitos munkákban

elvállalok úgy megrendeléseket, mint átölgozásokat mérsékelt árak mellett. Evok során át Angliában való munkálkodásom feljogosít engem azon ígértevése, hogy a réam bizott munkát a lehető legjobban fogom elvégezni. 7237

STEINER LIPÓT kárpitos és díszítő
Koronaherzeg-utca 3. II. udvar.

Fogalmazó-, fordító- és másolóiroda

Bpest, Váci-körút 56, II. em. 12.

Irodalmi rutinnal szerkeszt

fogalmazványokat,

u. m. kérvények, levelek, folyamodványok, reklám-, nyilvtéri- és egyéb hirdapi cikkek, felkőszőntők és alkalmi szőnkolokat stb. Készít

fordításokat
bármely idegen nyelvből és nyelvre másolatokat

u. m. körlevelek, periratok, pályaművek, sajtó alá szánt munkák, levél- és szalagcímek és mindenemű egyéb iratok másolását pontosan, gyorsan és csinosan. — Titoktartás, jőtállás, olcsó díjak. 7236

Vidéki megbízások pontosan és gyorsan.

Főiskolai igazg. orvos **Dr. KUN ZOLTÁN** kpróbtált gyógyszerterá

Vérképző labdacok, nyelk, sápkőrosok, gyengékedok, görvélykőrosok, lástalan tüdőbetegségnek legjobb gyógyszer. 1 üveg ára 1 frt 80 kr.

Hurut labdacok, gromochurut, tüdő- és gégehurut, tüdővész, hidegjelés, malária, gümőkör ellen legkiválóbb! 1 üveg árá 1 frt 80 kr.

Női betegségek ellen leghasznosabb gyógyszer az **IBRY-GALO FOR** 1 dohoz 1 forint 20 kr.

Dentipurin-szájvíz legjobb minden szájnyelk fölött! Kitűnő övsere a ragályos torokbajoknak is! Ára 60 krajczár.

A Purpurin Crème arcz- és kézenkőmek meglepő hatása van! 1 nap alatt az arczról minden foltot eltávolít a hárszoytervű varázsojja. 1 tégely 1 frt 20 kr. Kaphatók a készítőnél:

TRSTYANSZKY K. gyógyszerterá
Sárospatakon. 6839

Főraktár Budapest: Török József gyógyszerterában, Király-utca. Dr. Enday Emil gyógyszerterában, Városház-ter. Minden drogus-üzletben és gyógyszerterában kaphatók.

Tátra-Lomnicz

államkincstári nyaralótelep a Magas Tátrában, Tátrafüred és Matlárháza között 849 m. a tenger színe felett.

Hidegvizgyógyintézet, külön férfi és nőosztályokkal, gőzölő-, burkoló-, és dörzsoló szobák, nap és légfürdők, 162 m² melegvizmedence, svéd tornaterem.

Fürdőidény június 1-től szeptember 30.

Fürdőorvos: dr. Hammersberg Árpád.

Posta-, távirtda- és vasuti állomás helyben, Telephon

Nyári lóversenyek.

7239 Államkincstári képviselőség. Tátra-Lomnicz.

CZERNY-féle TANNINGENE

a legjobb, kipróbáltan ártalmatlan hajfestőszert

haj- és szakál-, valamint szemöldökfestésére, melyek a legegyszerűbb módon, már egyszeri használatnál is egész biztosan visszanyerik azon kifogástalan, fényes szőke, barna vagy fekete természetesen színt, a melylyel megőszülés előtt bírtak a mely sem szappannal való mosásnál, sem a gőzfürdőben meg nem fakul. Ára 2 frt 50 kr.

Törvényesen védett, lelkiismeretesen megvizsgált és valódi minőségben kapható

Anton J. Czerny ezégnél, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstrasse 6 (saját házában).

Szétküldés postai utánvétellel. Prospektus ingyen és bérmentve. Raktár a nagyobb gyógyszerterákban és illatszert-üzletekben. 6967

Vezérképviselet és magyarországi főraktár: Budapest **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerterában.

Fekete selyemkelmék

valamint fehér és mindenféle más színűk igazi gyári árakon, a valódiságról és tartóságról való jőtállás mellett, méterenkint 35 krajt 12 frt portó- és vámmentesen házhoz szállítanak. Magánosok részére a legjobb, bőveletlen megrendelést fogadják. Ezaz meg, csak előismerő irat. Minak bérmentesen küldetnek. Stráczba a levélportó költséssere.

GRIEDER ADOLF ES TSA
selyemkeltő-gyárak özvetőde Zúrlch. 6963
spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

A haj megőszülése esetén

használjuk Janke hivatalosan felülvizsgált **HAJSZINVISSZAADÓJÁT.**

Párezi mosás után a fej vagy szakál visszakapja előbbi, természetes színt, a őrt se nem piszkítja, se nem festi; a haj mosható bármivel, színt el nem veszti.

Dr. Bredow. kiváló berlini orvos következőleg nyilatkozik: A Janke-féle HajszinviSSzaadó folyadékot gondosan megvizsgálva, meggyőződéssel és nyugodt lelkiismerettel bizonyítom, hogy ezen kevérek úgy a szervezetre, valamint a fej idegeire teljesen ártalmatlan és utasítás után használva kedvező és tartós eredményt.

Legmagasabb kitüntetések, arany és díszérem.

Kérjünk érthetően: **H. Janke-féle HajszinviSSzaadót.** Ára 1 frt 50 kr és 3 frt.

Egyedül f- és szétküldési raktár Ausztria-Magyarország részére: **Nádor gyógyszerterá, Budapest, V., Váci-körút 17**

A szépség. La beauté.

Minden létező szépségőszert között az **Original-Pasta POMPADOUR**

dr. Rix A. (Bécs) készítménye foglalja el mindenkör az első helyet. Ez a világhírű, általános ősmert szer — jőtállás és az ár költségek viszonylatában — az őrtől is nap alatt: szepőt, májfoltokat, pattanásokat, orrvörösséget, pusztulákat, himlőhelyet és általában minden, az arczot rítító tisztatlanságot. A haj bőrszövetét világ, a szőcsök kiegyenesednek, míg végül az ifjuság valódi, természetes színt, az őde őszápirt lehallat az arczra és a szőcsre.

Prokesch-Osten grófina (Gossmann Friderika), a legjobb megrendelő ír: "Dr. Rix asszony! Küldjön nekem — mint a csodaszert — 5 Pasta-Pompadour Gmündenne".

A tőcsök: **Frank Kati** k. a. M/m. Frankfurtból máz évek óta így rendel: "Szépségkedjé mint rendszeres őrtimre 5 Pasta-Pompadour M/m. Frankfurtba küldjen. És így tovább vagy 10,000 nagyon régi vető a világ magas és legmagasabb köréből: Mett a ki ezt a csodaszert csak egyszer használta, az tovább ajánlja. 1 tégely **Original-Pasta Pompadour** használati utasítással: 1 frt 50 kr, 1 üveg pompadour-el, részor helyen használható és jól tapadó 1 frt 50 kr, 1 dohoz Pompadour-szappan (3 db) durva, repedezett kezek ellen 30 kr, Marquis szappan fűrészhámasításhoz 50 kr. Rix dr. **Marquis de Pompadour Fett-Puder**-e igen alkalmas nappali és éjjeli használatra; nemcsak szőcsök és rőtőcsök teszi a bőrt, hanem meg is puhítja és ifju őde színt kölcsönöz neki. Teljesen ártalmatlan, melyet a legmagasabb aristokrácia hölgyei és a művésztársaság előszeretettel használ, 1 dohoz ára 1 frt 25 kr.

A kik még rákérőzőnek tartják, forduljanak a közporthoz: **Bécs, Fraterstrasse 16., saját ház.**

Wilhelmine Rix dr. özvegye és fiai. 40 év óta egyedül készítője a valódi **Original-Pasta Pompadour**nak. Budapest: **Török József** dr. Egger Leo és Egger J.-nél és Braun Mórtnál. 7238

LOHSE-féle Maiglöckchen

zsebkendő-illatszer — szappan arczpor — pipere-víz

brillantine — Eau de Cologne.

Valódi csak akkor, ha a feltaláló cégét viseli.

Gustav Lohse

BERLIN, 45/46 Jäger-Strasse.

Kapható valamennyi illatszerterá, díszmü-üzr-, győgyfűszerterá- és gyógyszerterában Ausztria-Magyarországon.

Pessty társaság körkép palotájában Városliget 7173

Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem

óriási körkép. Látható: reggel 9 óratól esti 8 óráig.

Az esti órákban villanyvilágításnál.

Belépő díj 50 kr.

Gyermekjegy 30 krajczár.

VASÁRNAPI UJSÁG

27. SZÁM. 1897. BUDAPEST, JULIUS 4. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt (télvére — 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt (télvére — 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.— (télvére — 2.50 Külföldi előfizetőknek a postailag meghatározott viteldi is csatolandó.

EGY MAGYAR GRÓFI PÁR EZÜSTLAKODALMA.

A BÉKÉSMEGYEI Ó-Kigyós népes pusztának messze földön híres kastélya szép családi ünnep színhelye volt a múlt június hó 18-án. A kastély lakói, gr. Wenckheim Frigyes és neje, gr. Wenckheim Krisztina egybekelésük 25-ik évfordulóján ezüstlakodalmat tartottak, egyházilag is újra megáldatván házasságukat, melyet az ég hét gyermekkel: három fiúval és négy leánnyal áldott meg.

A családi ünnepen a rokonok és barátok nagy száma jelent meg, de szővből részt vett azon a környékből összesereglett nép nagy tömege is. Az egészet pedig a királyi kegy koronázta meg, mely a polgári, társadalmi és törvényhozói

érdemekben is gazdag családőfő ezen ez alkalomra a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal tüntette ki.

De irodalmi megőrkítése is van e főúri ezüstlakodalomnak: egy díszes kiállítású, képekkel is élenkített «Emlék-album», melyet a család kegyurasága által őntartott róm. kath. plebániák papjai szerkesztettek s adtak ki egy terjedelmes kötetben.

Az érdekes munka rövid visszapillantást vetvén bevezetésében a gr. Wenckheim család eleire és Magyarországon való fölvirágzására, részletes adatok közlésével ismerteti az ezüstlakodalmát ünneplő házaspárt leszármazóival együtt s e mellett külön-külön csoportosítva felsorolja azokat a tényeket, a melyek a grófi párnak közművelődési és emberbaráti téren

való buzgólkodásáról, valamint közgazdasági tevékenységének messze kiható fontosságáról tanúskodnak.

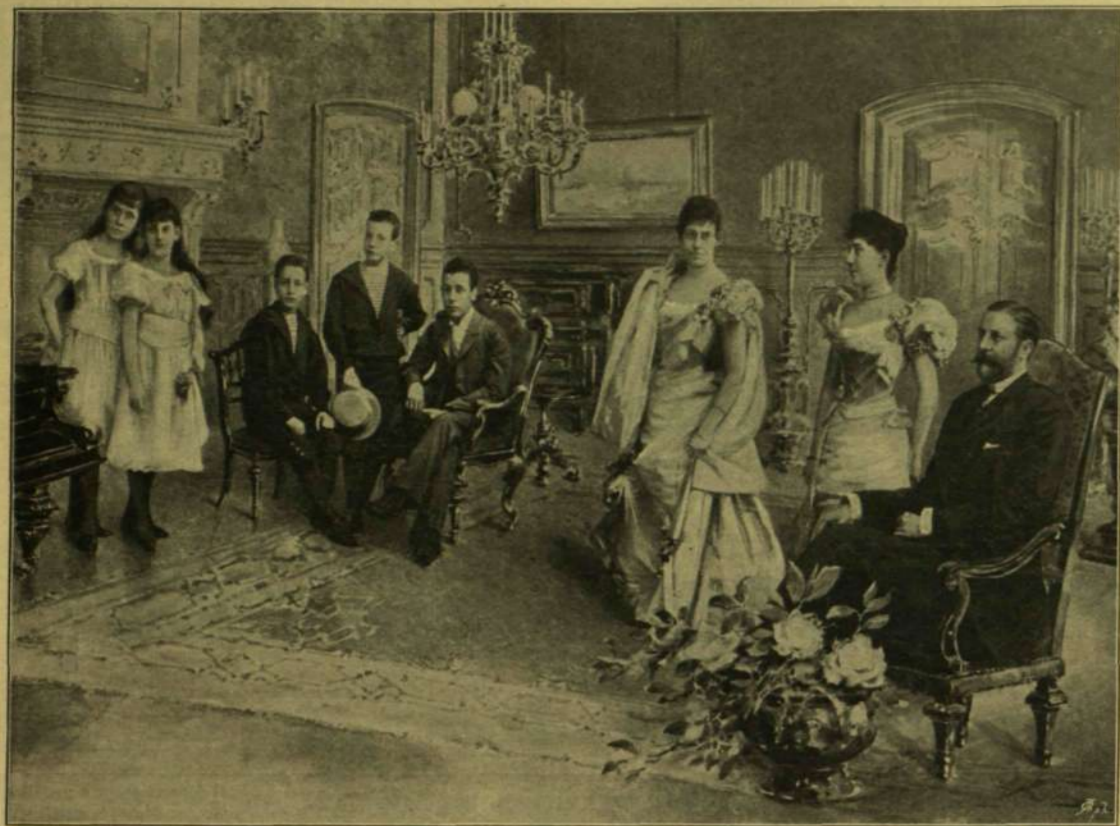
Ez eddig sem egészen ismeretlen közlések szerint a gr. Wenckheim család élete közel két század óta van összeforva a magyar haza történetével. E család valamikor a közép-korban Németország frankonai részében a wenckeimi Hunt uralkodó nemzetségből ágazott ki. Ezek maradékai egyiktől származtak azok a Hunt és Pázmán lovagok, a kik Géza vezér idejében Magyarországra költöztek s itt meghonosodván, a hazának és királynak sokszor hasznos szolgálatokat tettek.

Ez ősrégi családnak egyik egyenes leszármazottja, b. Wenckheim József Ágost, 1732-ben feleségül vette Békésmegye híres földesurának

GRÓF WENCKHEIM FRIGYESNÉ.

GRÓF WENCKHEIM FRIGYES.

Strelicky 1894. évi fényképe.

GRÓF WENCKHEIM FRIGYES GYERMEKEIVEL.

és főispánjának, a nagy telepítő b. Haruckern János Györgynek Mária Czeccilia nevű leányát. Ezek fia, József, anyja nővérének leányával, b. Gruber Terézszel kötött házasságot. Ez időtáiban a roppant birtokú b. Haruckern György fiú utód nélkül elhalván, uradalmain öt leánya osztozott. B. Wenckheim Józsefnek két fia volt: József Antal (1780—1852) és Ferencz Lipót (1785—1838), amaz egyetlen leányt, *Krisztinát*, emez négy fiút (József, Károly, Antal, Rudolf) hagyván maga után. E négy fiú egyikének, Károlynak a fia gr. *Wenckheim Frigyes*, a ki nagyatya testvérének a leányával, az imént nevezett Krisztina grófnővel kötötte 1872 június 18-ikán a most oly szép ünnepiességgel megújított házasságot.

Az 1732. év óta állandóan meghonosodott Wenckheim család egész sorát adta a hazának a különböző téreken föltűnt és hasznos szolgálókat tett férfiaknak. A grófi rangot a most ünneplő pár nagy-, illetőleg szépatyja, József kapta a törökök, francziák és poroszok elleni háborúkban kitüntetett vitézségeért; a másik ág, melyből Wenckheim Béla volt miniszterelnökünk származott, ma is báró.

Gróf *Wenckheim Frigyes* 1842 október 20-án született Milanóban, hol atyja huszárkapitány volt, apósa, gróf Radetzky József alatt. Születésekor nagyatya ágyúlövésekkel hirdette fiú unokája érkezését való örömet. Serdülő korában haza hozatván, középiskoláit Győrött, jogi tanulmányait pedig Budapesten és Pozsonyban végezte mindig kitűnő sikerrel. 1866-ban, 24 éves korában, ügyvédi oklevelet szerzett, s aztán atyjának gerlai birtokára haza menvén, gazdálkodott ugyan, de későbbi sorsára is, hajlama is levén a politikai szerepléshez, egyszermind sűrűn érintkezett a politikai élet akkori vezérfőiraival s 1869-ben Békésen, 1872-ben Gyulán Deák-párti programmal képviselőjelöltül föllépett, de kisebbségben maradt, s e miatt, főleg azért, mert nőülése épen erre az időre esett, egyelőre otthonába vonult s csak 1878-ban lépett föl ismét Gyulán. Ekkor aztán tagjává is lett az országgyűlésnek, a honnan azóta csak egy ülészen az, az 1881—84-ik években hiányzott, akkor is csak azért, mert nem fogadta el a följajlott mandátumot. Hanem 1884-ben ismét fölléptették az aradmezei kisenői választó-

kerületben, melynek azóta folyvást képviselője nemzetipárti programmal. Az országgyűlésen nem szokott nyilvános ülésekben fölszólalni, de annál munkásabb tagja pártjának, melyben nagy tiszteletnek és népszerűségnek örvend.

Neje, gróf *Wenckheim Krisztina* csillagkeresztes hölgy, Ó-Kigyós pusztán, 1849-ben született atyjának, gróf *Wenckheim József* Antalnak Schercz Krisztinával kötött harmadik házasságából. Anyját még a születése évében, atyját pedig 1852-ben elvesztvén, árvaságra jutott, de atyja végső intézkedéséből Gődös Benedek pusztaszeri apát, meg Schercz és Farkas uradalmi főtisztek személyében olyan gyámokat kapott, a kik mind illő neveléséről a legzelelszörűbben gondoskodtak, mind pedig roppant örökségét a leghivebben kezelték. Mikor fölserdült, beutazta egész Európát, majd pedig itthon elfoglalta helyét a főúri társadalomban, mely «az ország egyik legműveltebb és leggazdagabb árváját», a jeles tulajdonairól és nagy jötekonyságáról már akkor híres grófkisasszonyt, mondhatni, ünnepelte benne. Országza szóló esemény volt, mikor élete legszebb virágában rokonával, gróf *Wenckheim Frigyes*szel házasságra lépett. Sokak előtt ma is emlékezős a kigyósi fényes lakodalom pompája; de szélesebb körben is emlékezős tette e napot az ifjú pár a tudomány, művészet és emberbaráti intézetek javára tett nagy alapítványai, melyeket azóta évről-évre szaporítanak újabb adományokkal s részben fejedelmi bőkezűségű alapítványokkal. Fenn tanúskodnak ezekről a Magyar Tud. Akadémia, a Kisfaludy-társaság, az írói segély-egyesület, a váci siketnémák intézete, a gyulai árvaház, a grófi uradalomban épített mintaszéri kórház, s a békési, tadosi, szőlősi, pósteleki és kigyósi uradalmi népiskolák, meg sok más egyházi, társadalmi és közmívelődési intézetek, stb. Egyik legnagyobb alapítványunk, a Gyulán tervezett főgimnázium megteremtésére följajlott 50,000 forint, a fenforgó helyi nehézségek miatt ez ideig nem volt még czéljára fordítható.

A grófi pár hét gyermeke közül kettő már szárnra kelt: *Friderika* grófnő gr. *Wenckheim Dénes*, *Krisztina* grófnő pedig gr. *Széchenyi Antal* neje lett, s ez utóbbi pár már egy leányunokával is megajándékozta a még éltök delén levő nagyszüleit. Három fiuk már fiatalember-

korba lépett, két kisebb leányuk pedig most van serdülő korban.

A grófi családnak Békés, Csanád, Arad és Győr megyékben 120 ezer holdat haladó hét nagy uradalma van, melyek közül a kigyósi és székudvari (együtt több, mint 36 ezer hold) hitbizomány. A mintagazdaságokként mivelt uradalmak mindegyikében alkalmas úri lakások is vannak. Ezek közt építészeti kiválókabbak a győrmezei lébenyi, de különösen az ó-kigyósi hatalmas új kastély, a család legkedveltebb és legállandóbb tartózkodó helye, mely Ybl Miklós tervei szerint német renaissance izlésben a hetvenes években épült közel másfél millió forint költséggel s 1879 június 18-án vétetett rendes használatba. Általános az a vélemény, hogy ez a magaslaton álló s az Alföld síkságán mérföldekre ellátású tornyos kastély stilszerűség, kényelem és fejedelmi pompa tekintetében a legelső magánépületek egyike az országban. E mellett, különösen a gyermekek nevelésére való tekintetből gyakran tartózkodik a család Budapesten, a Baross- és József-útcza sarkán álló s fő homlokzatával a Kálvin-tér felé néző szép palotájában is, mely 1889 őszén készült el (közel egy millió forint költséggel) s ma egyike a főváros építészeti nevezetességeinek. A lébenyi kastély kisebb, de nemes egyszerűségű épület, mely régebben a gr. *Zichy* család tulajdona volt. Legegyszerűbb az aradmezei borossebi földszintes udvarház, melyhez újabban az a nevezetesség fűződik, hogy 1893 szeptemberében, az ottan tartott katonai gyakorlat alkalmával ez szolgált a király lakásául.

Boros-Sebes Aradmegeének egyik kies vidékén, a Fehér-Körös völgyének az Alföldre nyíló torkolatán belül, hegyek alján fekszik. A völgyet szegélyező hegyek itt még nem magasak; felsőbb részeiket erdőszeg borítja, alsóbb lejtőiken szőlőültetvények díszlettek, míg a fíllokszer mindent el nem pusztított. Most az uradalom újra telepíti a szőlőket. A borossebi uradalomnak egyik igen szép része az erdőborította vadaskert, mely a völgy jó nagy darabjára kiterjed.

Ehhez az uradalomhoz tartozik a hegyek közt bentebb, innen 22 kilométernyire fekvő menyházi fürdő, melynek föllendítése végett a gróf nemcsak esinos fürdőépületeket emeltetett, hanem a borossebi vasútállomástól kiágazólag egy helyi érdekű vasutat is építtetett saját költségén. Ez ugyan első sorban ipar-vasút, mely a menyházi fürdő halad, melynek természeti szépségei maguk is üdítőleg hatnak az utasra. Maga a menyházi fürdő haladással meglepi az érkezőt, ki itt az útban látott szegényes oláh kunyhók után nagy hírű fürdőkebe is beillő épületeket és mosolygó tágas parkot talál. A fürdő épületei közt legkiválóbb az új fürdőépület, e 85 méter hosszú, egyemeletes, palotaszzerű alkotmány, melynek ivezetes nyílt csarnokra támaszkodó erkélyes homlokzata helybeli esiszolt vörös márványból van alkotva. E díszes épület a legkényesebb követeléseket is kielégíti, valamint maga az egész fürdőintézet általában is olyan berendezésű, hogy távoli vidékekről is méltán várhatja látogatóit. E fürdőnek az újjáalkotásával is szép bizonyosságát adta a jótékony grófi pár annak, hogy itt nem új jövedelemforrást akar magának nyitni, hanem a közegészségügyet óhajtott egy közhasznú intézettel megajándékozni.

OTTHON.

Ez idegen, nagy világból
Oda visz a lelkem távol,
Hol zöldelő halmok tövén
Nádtetés ház borult fölém.
Oda szállok ti hozzátok,
Árnyékos fák, vad virágok,
Felejteni bús sorsomat,
Tengernyi sok bánatomat...

Itt vagyok a nyájas házba,
Hol jó anyám sirdogálva
Irja nekem a levelet, —
Rája mennyi könnye pereg!
Csöndes a ház, mint a sírbolt;
Hej, azelőtt be másképp volt;
Telistele boldogsággal,
Verőfényvel, napsugárral...

Most éldegél elhagyottan
Vigasztalan, bús napokban,
Elpusztult a háza tája,
Szemefénye, boldogsága.
Beteges is, kedve oda;
Nem tér meg már többé soha
Szíve édes könnyűsége,
Árvák hite, reményisége.

Beh szeretnék itt maradni
Gyógyítgatni, vigasztalni,
Leborúlni kebelére,
Fölnevelő lány kezére,
S ezer csókkal halmozni el,
Mégázatni könnyeimmel
A kezet, mely éltem véde...
Áldja meg az Isten érte!

Bán Aladár.

AZ ÖREG MIHÁLYRÓL.

Irta Vértesy Gyula.

Nem nagyon szoktam a temetésekön könynezezni, mert inkább irigyelem, mint sajnáalom azokat, a kik itt hagyják a földi élet ezernyi nyomorúságát és lemennék pihenni.

Most is, hogy az öreg Mihály temetésére haza mentem, nem az öreget illette az a könyösepp, mely ravatala mellett végigpergett az arczomon, hanem az emlékek, melyek a szegény öreg cseléd halálakor az eszembe jutottak, azok kergettek könyet a szemembe.

Hiszzen úgy hozzá volt forrva az öreg, a mi családunkhoz, hogy most, mikor kidőlt, mintha csak a mi házuk utolsó oszlopának a kidőlését láttam volna.

Szegény öreg Szabó Mihály, ha élne még és úgy hallgatná ebből az ő kedves képes újságjából, a kis unokája felovásait, hogy mit is írt róla az ő kis gazdája (sehogysem akarta elhinni, hogy harmincz év alatt a kis gazdából vén legény lett), hát bizonyára még jobban telefutott volna könnyvel különben is mindig könyező szeme és úgy mondatna volna szokott szavajárásával:

— Nem érdemlem én meg ezt a tisztességet az én kis tekintetes uramtól!

Hanem most már nem szabadkozhatott semmi ellen. Tűni kellett neki, hogy födetlen fővel kiserjém ki örök nyugvóhelyére, hogy megsirasam és hogy most «kiirjam az újságba».

Ettől pedig mindig félt. Ezzel ijesztgettem, valahányszor csak restelkedett elvenni tőlem egy pár forintot, a mivel hébeokorban megsegíttettem.

— Kirom, öreg, az újságba, hogy milyen furcsa ember, ha nem veszi el a pénzt!

Erre a fenyegetésre azután mindig elvette. Az utolsó rátát a sírkövére valót, azt már minden szabadítás nélkül fogadta el.

Gondolkozom az öregről; az életéről, a haláláról és úgy tűnik felöttem az ő egész élete és

halála, mintha ő lett volna amaz igaz ember példázója, a kiről a biblia beszél.

Milyen irigylendő nyugalommal várta a halálát is! Olyan ember nyugalmával, a ki érezte, hogy betöltötte élete czélját és érezte azt is, hogy itt már nincs keresni valója, hát jobb lesz elmenni azok után, a kik rég elmentek előtte.

Megtette a kötelességét, vágyott a pihenésre.

És a halál borzasztóságából nem is volt ott egy sötét árnyalat sem, abban a tisztára meszelt, fehér falú, kis parasztszobában, a hol az öreg nyugodt egykedvűséggel várta a perczet, hogy fáradt szeméire ráboruljon az örök álom.

A kis unokájának mondogatta utoljára:

— Jó lesz pihenni! Fáradt vagyok! Meg nincs is itt már dolgom. Az urak mind elmentek, mi nek éljek én tovább?

Azután elhallgatott. Nyugalom, csend volt a szobában. Az ágy lábánál Mariska, a kis unokája zokogott, az ablaküveg egyik sarkában pedig valami kiszabadulni akaró dongó zümmögött.

Az öreg meghallotta s mondta: — Nyisd ki az ablakot, hadd menjen ki szegény!

A leánya kinyitotta, azután a vászonfüggönyt össze akarta húzni, hogy a világosság ne sértse a beteg szemét, de az öreg nem engedte. — Nem kell összehúzni! Látni akarom a házat!

Ez volt az utolsó szava. Többé nem szólt, csak nézett, nézett a házukra s azután elaludott szép csendesen.

A vén ház oszlopos tornáczára, mohos tetejére esett megtörő szemének utolsó pillantása is.

Kötelességét akarta teljesíteni az utolsó pillanatig. Vigyázott az uraság házára, hogy nincsen ott valami baj, nincsen-e rá szükség?

Vagy talán a mint fáradt lelke távozóban volt porhüvelyéből, utolsó tekintetével ott látta régi urát a tornáczon s a hangját is hallotta:

— Teringette, Mihály, hol jár kend? Rögtön jöjjön utánam!

A hangot is hallotta talán? Onnan felülről, a felhők közül. És engedelmeskedett is a parancsnak.

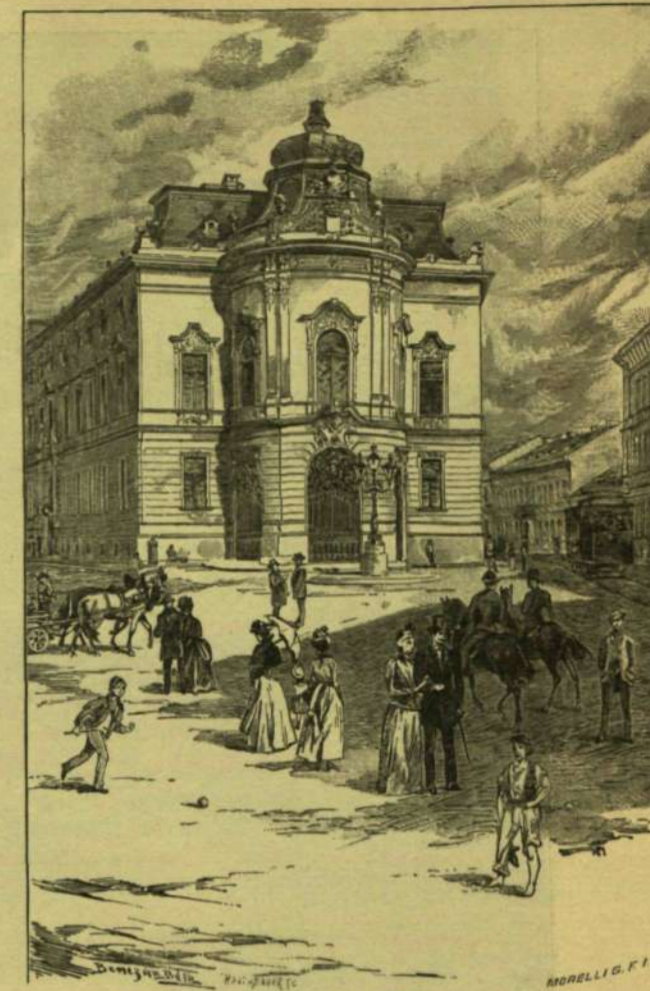
A hűséges szolgálta nem ügyel többé az urasági porta tájékára. A kis szellőházba, a kertünk végébe, idegen fog költözni. Az örök elmúlt szép idők utolsó jelét is elsöpörte az idő.

S mikor a vén szolga temetéséről hazajöttem a házukba s én néztem át az ő elhagyott szellőportájára, úgy éreztem, mintha ennek az öreg embernek a sírbátételével egyszerre megszakadt volna minden összekötő kapocs a múlt és jelen között és lelkem az ő egyszerű, igénytelen alakját kezdte mind több melegséggel és szeretettel körülvenni a reá való emlékezés szomorúságában.

Bejártam a régi ház szobáit. A lakálytalan, hideg szobákat, melyek egész éven át csukva szoktak lenni s csak akkor látnak egy kis napvilágot, ha néhány napra én költözöm beléjük.

S hideg levegőjük olyan dohos, olyan nyomasztó hatású, mint azok az emlékek, melyek egy ilyen kihalt házban az embernek az eszébe szoktak jutni.

Nem tudok a szobában maradni, mert az em-

Benczúr Béla rajza.

A GRÓF WENCKHEIM-PALOTA BUDAPESTEN A BAROSS-UTCZÁBAN.

lékezés szinte fojtogat. Kimegyek az oszlopos tornáczra, onnan a kertbe s ott csatangolok a térdig érő gazban, a szemetes utakon és a rendezetlen, elvadult bozóttban keressen a helyeket, a hol valaha padok, asztalok álltak, s a honnan valaha vig társaság lármája hallatszott ki.

Valaha! Mikor még az élet nem költözött ki a vén kőházból, mikor még boldog emberek irigylet szép tanyája s a falu büszkesége volt a «kastély». Mikor még a mi Mihályunk itt babrált a kertben, hol metszgetve, hol takargatva a rózsákat és elmesélgetve valamennyinek a történetét.

— Ezt az öreg tekintetes úr oltotta, azt a fiatal! Ennek a gallyát Egerből hoztuk az érseki kertből, azt meg Pestről hozattuk.

Kurtaszárú pipájából, az én akkori irigykedésnek méltó tárgyából, nagyokat szippantott az öreg és úgy mesélt:

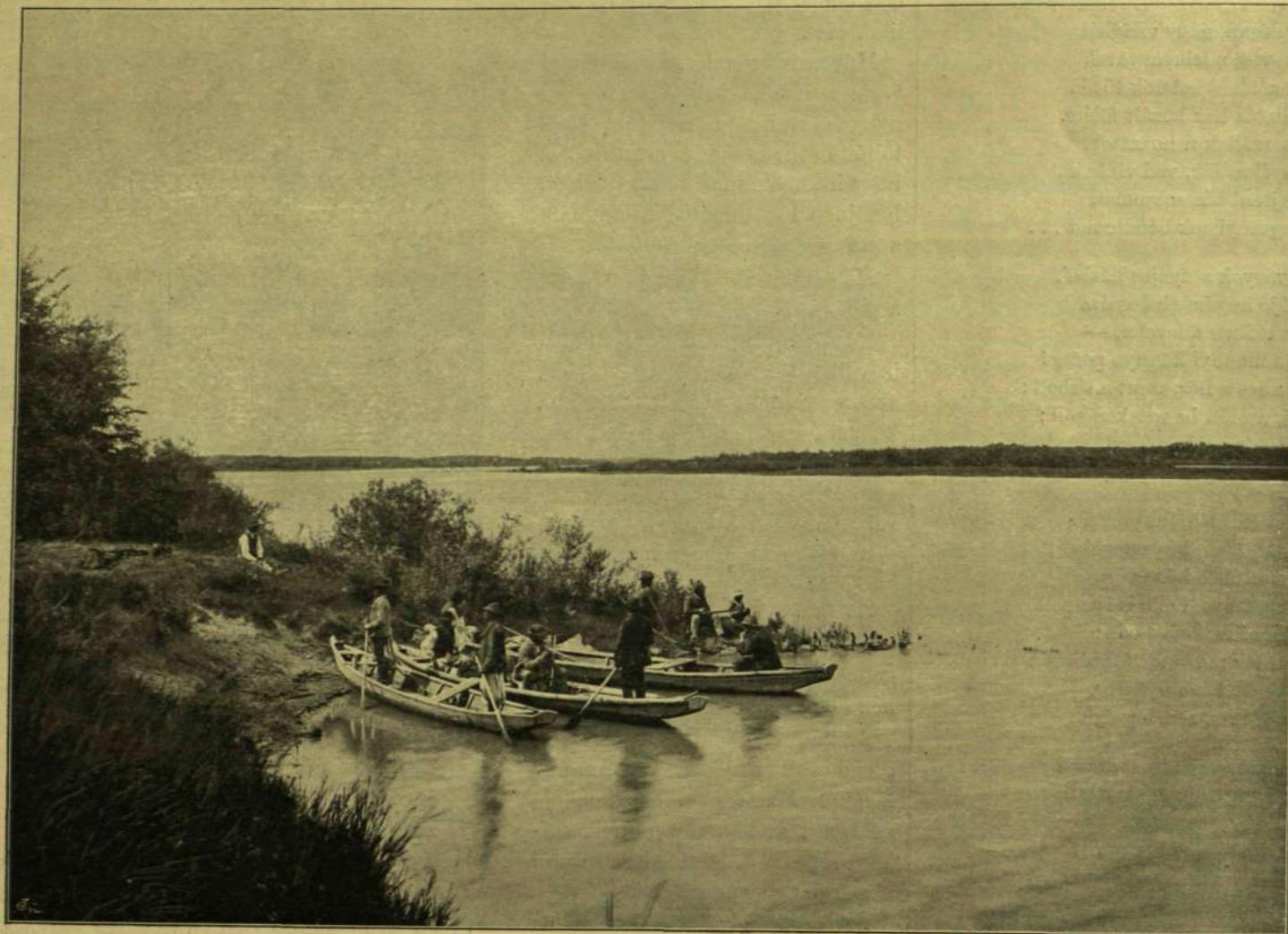
— Ezen nagy piros rózsák voltak! Akkorák, mint egy-egy pünkösdi rózsák. Mikor az öreg tekintetes asszonyért mentünk Gyöngyöszre, akkor kötöttünk először esokorba belőlük.

— A nagymama lakodalmára?

— Arra. Hej, micsoda lagzi volt az! Az Árgyélus királyfié lehetett olyan, meg Tündér Ilonáé. Négy deres lovunk volt, úgy repültek, mint a sárkány! Új volt a szerszám, a kocsi, meg az én huszárruhám is. Hej, micsoda legények voltunk mi akkor! Bezeg az öreg tekintetes úr se volt ilyen totykos, mint most, meg az én bajúszom se volt ám fehér!

Egész délutánokat átmesélt a nagypapa esküvőjéről. Erről is, másról is. Mindent tőle tudtam meg, a mi a múltra vonatkozott. Mert mikor én emberré lettem, szegény nagypám már csak félemler volt. A szél érte s úgy tologatták nagy kerekese székén. A hatalmas, erős ember tönkre ment egészen. Beszélni sem szeretett. Haragudott az egész világra.

Csak Mihályllyal bolondozott el néha. Szép, nyári délutánokon, mikor kitolatta magát a kertbe s ott a virágok között, a szép árnyas lugásban egy kissé visszatért az életkedve.

LÉBENYI DUNA-RÉSZLET.

Ilyenkor utánok lopóztam én is és hallgattam, a mint az öreg úr rekedtes hangján emlegette a múlt idöket:

— Emlékszel, Mihály, arra a nyárra, mikor a ráczok ellen mentünk?

— Hogyne! Hej, hogy szaladtak előlünk!

— Temerinél, meg Járeknél.

— Ott lötték ki a tekintetes úr alól a lovát.

— Téged pedig főbe vágtek! De engem is!

— Hanem azért megvertük őket.

— Győztünk mindenfelé!

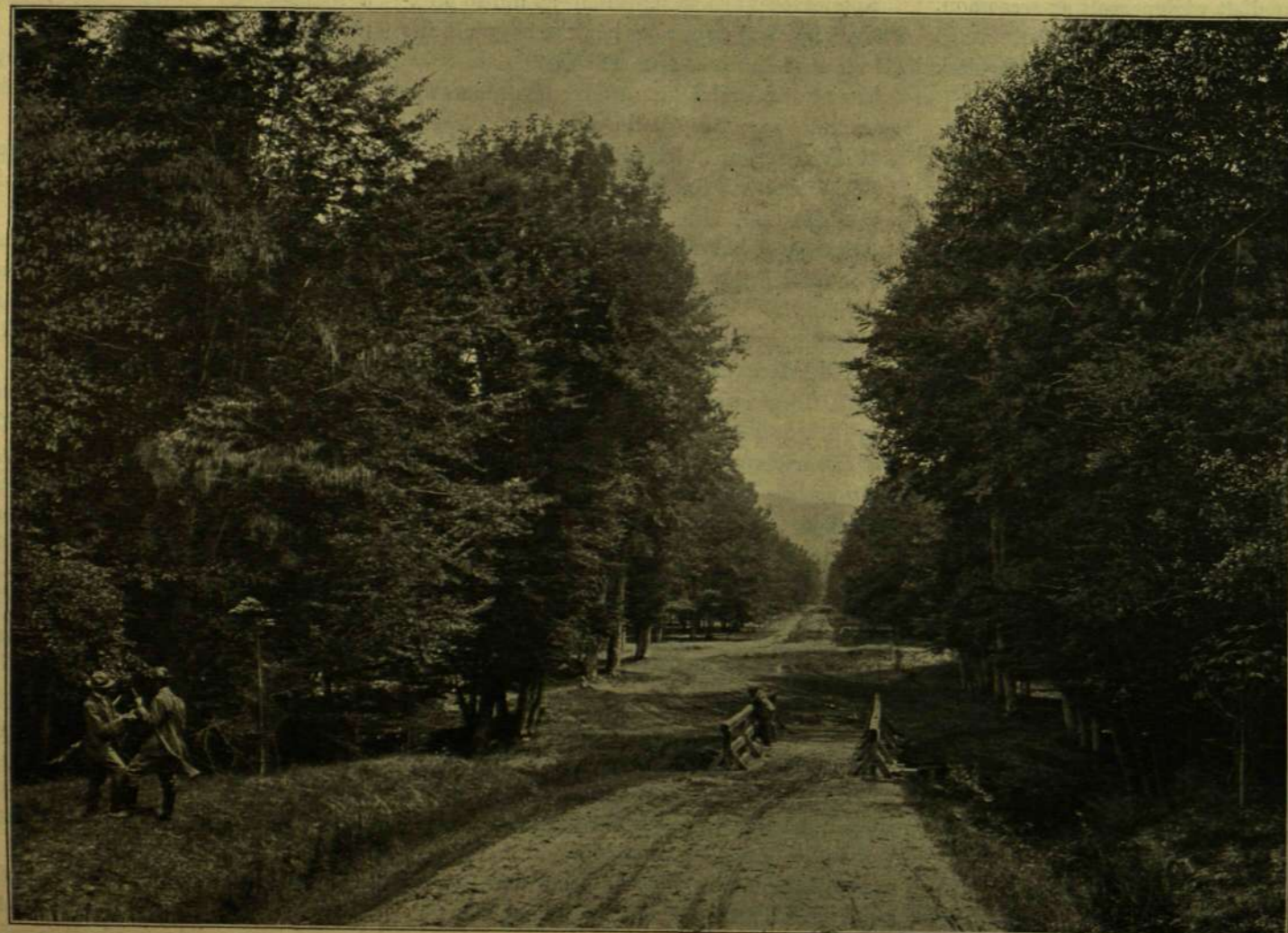
Mintha most is látnám, a mint azokból a fénytelen, fekete szemekből egyszerre csak kicsepott a régi tűz, a régi láng, a régi dicsőség emlegetésére.

Nem sokáig lobogott! Nagyon hamar kialu-

dott s a másik pillanatban már nyöszörgött a beteg és türelmetlenül csapkodta össze a kezét:

— Miért nem veszel magadhoz, Istenem?

Esténként azután elmondta az öreg Pál a fényes diadalok történetét, meg azután a szomorú bujdosásokét. Nem hagyta el az urát soha. Diadalban, bujdosásban vele tartott, még a börtönbe is együtt kerültek be.

A BOROS-SEBESI VADASKERT.

A MENTHÁZAI FÜRDŐÉPÜLET.

— Azalatt meg idehaza tönkrement minden. Mikor hazakerültünk, alig ismertünk a házunkra. Hanem valahogy csak rendbe jöttünk azután. Az öreg tekintetes úr hamarosan rendbe hozta a gazdaságot. Jó napok viradtak fel újra; a kisasszony megnőtt, szépült; hej, de sok táltos repült be érte az udvarunkra. A megye legszebb legényei jártak utána, de neki csak a fiatal tekintetes úr kellett.

Szép, szomorú ember is volt. Mintha mindig fájt volna a lelkében valami. Gondoltam is mindjárt, hogy nem él sokáig. Olyan áldott, jó ember volt, hogy nem erre a világra való volt. S a szép, szomorú emberről, az én édes jó apámról, arról is Mihály beszélt nekem leg-többet.

Én odajártam az iskolába és semmit sem tudtam abból, a mi odahaza történik. Ő szá-

molt be minden vakációkor. És ő számolt be a legszomorúbb hírrel is, mikor eljött értem a városba, hogy hazavigyen az apám temetésére:

— Olyan szépen alszik! Úgyis mindig fáradt volt, most pihenhet!

S a hűséges szolga velünk együtt zokogott a koporsónál. Annál is, meg a többinél is. Mert az első koporsó után jött a többi. S Mihály úr ritkán húzta már fel a fehér keztyűjét vidám lako-

A MENTHÁZAI VASÚT.

A GYULAI ÁRVAHÁZ.

mához teríteni, a feketére volt már neki inkább szüksége.

Egyszer azután elfogytak nemcsak a halotak, de az élők is, s a nagy kórházban nem maradt más, csak egy gyászborított özvegyasszony a kis leánykájával.

Nem télt már ekkor cselédre sem. Hanem azért Mihály értette a módját, hogy lehet ő cseléd is, meg nem is. A leányához ment lakni, (a házuk végébe volt a vejének a házacskája) de ott lebzelt mindig az anyáméknál.

Még ebéd idejére is hiába hívták át. Beült a nagy konyhába, a régi helyére és ott falatozott, a mit kapott:

— Egy darabka szalonna is jobban esik nekem itt, mint otthon a csirkehús!

És majszolta a szalonnát a régi helyén és nézett maga elé merően, hosszasan. S talán arról gondolkodott, hogy milyen más világ volt abban a konyhában is hajdanában, mikor még ketten-hárman sürögtek, forogtak a takaréktűzhely körül.

Még egyszer azután megélenkült az a konyha. Mikor a kis leányt férjhez adta az özvegyasszony. Mihály úrnak a napja is felragyogott még egyszer. Előszedte a régi huszárruháját s abban szolgált fel az asztalnál.

És most vette fel azután újra. Abban akart jelentkezni az égi rapporton.

Tavaly nyáron beszéltem vele utoljára. Mikor meglátogattam, panaszkodott, hogy a házunkról nem tudja lekergetni a kukimadarat:

— Mintha nem mindenkit elvitt volna már belőle! Vagy talán nekem szól? Jól is teszi. Minek élnék én tovább? Nincsenek már itt urak, a kikért érdemes lenne élni. Meg a tekintetes úr is el akarja adni a házat! Azt mondják, hogy Braun Mátyas veszi meg. No hát, az ő házára csak nem vigyázok.

Nem is vigyázott. Nem érte meg a régi ház új uraságát. Pedig Braun úr csakugyan költözik be. Rendbe hozzák a roskadozó házat, kertészt fogadnak a kertbe, új lesz, szép lesz minden.

És én bucsúdom örökre a szomorú háztól, a burjános kerttől és a siroktól, melyek utolsójába eltemettük az öreg Mihályt, a múltak utolsó emlékeit.

VIKTÓRIA URALKODÁSI KORSZAKA.

1837—1897.

A Viktória királynő gyémántjubiléuma alkalmából a legtöbb angol lap terjedelmes ismertetést közölt a lefolyt hatvan esztendőről, összehasonlításokat téve a királynő uralkodása előtti és a mai állapotok között, számot adva arról az óriási haladásról, melyet az angol nemzet úgy a művelődés, mint a gazdasági fejlődés terén tett.

Igaz ugyan, hogy ezek az ismertetések nem igazságosak, mert úgy mutatják be az egész korszak haladását, mintha azt egészen Angliának köszönhetné a világ s a többi nemzet ezen idő alatt semmi nagyot, semmi jelentőset nem alkotott volna.

Hasonlóképp áll a dolog, ha igazságosan akarunk ítélni, — Anglia uralmával a tengeren, főlényével a világereskedelem terén is. Azok a számok, melyek a gazdasági fejlődésre vonatkoznak, rohamosan nagyobbodtak ugyan, de mégsem annyira, mint sok más államé s így a tengeren Franciaország, a világereskedelemben Németország és az Egyesült-Államok oly veszedelmes versenytársakká fejlődtek, a melynek Viktória uralkodása kezdetén nem voltak.

Azt is mondhatnók, hogy Anglia tudományos tekintélye sem az többé, a mi azelőtt volt s hogy kivált 1870 óta Németország sok tekintetben túlszárnyalta már.

Mindazonáltal kétségtelen, hogy a brit birodalom ma egészben véve sok tekintetben pártatlanul áll a világban, óriási nagyságában, gazdagságában és művelődési jelentőségében. És azt is bátran hozzá tehetjük, hogy még 1837-ben senki sem sejtette, hogy hatvan év múlva mily birodalomnak lesz majd ura a királynő.

Manapság Anglia gyarmataival együtt a földfelületnek egy ötödörészét foglalja el s így nagyobb mint Oroszország s az emberiség majd egy harmada alattvalója Viktóriának, a mit még a kínai császár sem mondhat el magáról. Ebben az óriási birodalomban, mely a földgömb valamennyi égvőn át terjed, — a sarkaktól az egyenlítőig, — minden kincse a világnak oly mennyiségben és minőségben fel van halmozva, mint sehol másutt s a föld angol ötöde aligha meg nem érne annyit, mint bármely két más ötöd együtt véve.

Gyémánt sehol sem található oly mennyiségben, mint Fokföldön, adrága ékköveknek a rubinok és zafírnak jelenleg majd egyedüli lelőhelye India meg Ceylon. Angliának van legnagyobb aranytermelése a világon; az ausztráliai bányák a legutóbbi 30 esztendő alatt majd három milliárd forint értékű aranyat szolgáltatottak, s a világ

egy másik aranyban gazdag vidéke, Dél-Afrika szintén angol kezekben van. Szén, vas és egyéb ásványi termék annyi van Angliában és különböző gyarmataiban, mint sehol se másutt. Nincs olyan állati vagy növényi termék sem, melyben a brit birodalom ne bővelkednék.

India éléskamrája a birodalomnak, a nyugat-indiai szigetek a legjobb cukrot, Ceylon a legjobb kávé, szolgáltatják. Ausztrália és a Fokföld a gyapjúpiacoz uralkodnak. Fát a világ legnagyobb hajóinak építésére Kanada erdei bőven szolgáltatnak. Még sok nyers terményt lehetne felsorolnunk, csak hogy ez kissé hosszadalmas lenne. Hogy pedig az ipar terén, mily magas fokan áll Anglia, az mindenki előtt ismeretes.

Az Európán kívüli államokba kivitt ipari cikkeknek több mint felét Anglia szolgáltatja. Manchester és Birmingham hatalmas gyárainak termékei mellett áruba bocsátja India kézimunkáit, szőnyegeit, mousseline szöveteit, Kanada vasszögeit.

Mennyi nép és felekezet fölött uralkodik Viktória! Az angol kormány a gyarmatok használatára nem rég a bibliát 130 különböző nyelven nyomatta ki. Majd háromszáz keresztény felekezet mellett békés egyetértésben él kormányta alatt vagy 150 millió hindu, 60 millió mohammedán; fetis-imádók Nyugat-Afrikában, pogány indiánok, ausztrál-néger, maorik és kafferek.

A kormányformák is különbözők a brit birodalom egyes gyarmataiban. Indiában pl. vagy tizenkétezer hivatalnok szinte korlátlanul uralkodik majd háromszáz millió bennszülött felett, míg Kanadának, Ausztráliának meg a Fokföldnek külön szabadelvű és demokráciai alapon nyugvó alkotmánya van, külön az ottani parlamentnek felelős miniszteriummal, mely a belügyeket intézi, sőt kereskedelmi szerződéseket is köt más államokkal. A királynőt ott csak a kinevezett főkormányzó helyettesíti.

A sokvallású és soknyelvű lakosság mind más-más művelődési fokan áll. Az ausztráliai szigetek, Afrika belsejében meg emberevők laknak, a hottentották a műveltség legalsóbb fokán állanak, addig a melbournei, rhodesiai vagy torontói polgár műveltsége egy fokon áll a legelőhaladottabb európai népekével.

Mikor Viktória királynő a trónra lépett, a vasút még egészen új dolog és ritkaság volt, s ma már birodalmában több mint 150,000 kilométer hosszú a vasúti hálózat.

Az angol nyelv is rohamosan terjedt. 1837-ben még csak harmincz millió angol volt, holott ma már több mint százöt millió ember vallja az angolt anyanyelvének. Számra nézve tehát a világ harmadik nemzete, a mennyiben csak a

A LÉBÉNYI KASTÉLY.

chinai meg a hindu mulja felül. Az angolok ábrándoznak is róla, hogy nyelvük még nemzetközi, diplomáciai nyelv is lesz valamikor a francia helyett.

Az irodalom, művészet és tudomány is rohamosan fejlődtek a Viktória uralkodása alatt. Az első kettő talán nem is annyira, mint az utolsó. Az elvont tudományok terén Anglia ma az első helyek egyikét foglalja el.

A telefon, a fonográf, a kinematográf Viktória uralkodása alatt születtek és az angol-amerikai szellem gyermekei. A matematikai terén Newton óta az angol nemzet nem igen tudott kiemelkedni, de a természet-tudományok terén egészen a Viktória uralkodásába esik Darwin föllepte, mely előtt a természetrajz pusztán leíró tudomány volt s csak Darwin emelte bölseleti színvonalra. Volt ugyan megelőzője a francia Lamarck-ban, de ez a Darwin korszakot alkotó érdemeiből mitsem vonhat le.

A földalakulás történetében a geológiában a Lyell alakja magaslik ki. Kimutatta, hogy a föld fokozatosan, lassanként érte el fejlődésének mostani állapotát, és nem volt szükséges hirtelen erőszakos geológiai forradalmakra, hogy a földfelület mostani alakját nyerje.

A természettani és vegytani terén is bámulatos haladást tett Anglia az utolsó évtizedekben. Az elektrotechnika számos fölfedezés után tökéletesedett és ezekben a fölfedezésekben alig volt valakinek nagyobb része, mint Faraday Mihálynak, a hirneves kísérletezőnek, ki ugyszólván minden elméleti fizikai előkészütség nélkül dolgozott.

Faraday méltó utódja volt Tyndall, ki csak nemrég halt meg véletlen mérgezés következtében. John Tyndall nem annyira fölfedező, mint éles megfigyelő tehetsége, szigorú logikus következtetései által lett híressé. Különböző munkái az egész földkerekségen ismertté és tiszteltté tették az angol nevet. Az argon, a levegő emez új elemének fölfedezését szintén két angol tudós, Rayleigh és Ramsaynak köszönhetjük.

Az ég fizikájában is megvolt a maga része Viktória korszakának. Huggins spektroszkópjával megmondhatta nekünk, mily vegyi elemek alkotják a távoli csillagokat és még távolabb ködfoltokat. Viktória még fiatal uralkodónő volt, mikor egy matematikus John Couch

Adams kiszámította ugyanazon elemeket, melyek segítségével a tőle függetlenül dolgozó, de szerencsésebb francia tudós Leverrier a Neptunt felfedezte és így naprendszerünk ismeretnek határait kibővítette.

Viktória neve különben meg van örökítve az égen is, a mennyiben ama kis bolygók egyikét, melyek a Mars és a Jupiter között keringenek, róla nevezték el. Földünk leírásában pedig csak úgy hemzsegek a «Viktória» nevek, melyeket királynőjük tiszteletére adtak különböző bátor fölfedezők tavaknak, öblöknek, hegyeknek és városoknak. Így Afrika legnagyobb tava a Viktória nevet viseli, a környék és vidék ismeretét is leginkább angol utazóknak köszönhetjük, kik a legutóbbi hatvan esztendő alatt millió meg millió négyzetkilométernyi, addig ismeretlen földterületeket kutattak át.

Az afrikai utazások fénykora Viktória uralkodásába esik. Felejthetetlen marad a nemeskeblű Livingstone működése, ki egyike az elsőnek, kik a tavak vidékén keresztül utaztak. Még csak nem rég tért vissza diosóséges útjáról Henry Morton Stanley is, ki pártatlan erélyvel csodadolgokat mivelt a legsötétebb Afrikában és visszaadta az emberiségnek a már elveszettnek hitt Emin basát. A «szőke angol»-nak, a hogy a négernek Stanley-t nevezik, alakja és hőstettei majd késő korszakoknak legendájává fognak válni.

Számtalan expedíciót rendeztek Viktória királynő uralkodása alatt az éjszaki sark fölkérésére; az egyik a Nares és Stephenson-féle 1876-ban oly magasságot ért el, mint előtte egyik sem. Igaz, hogy azóta ezt is túlhaladták az amerikai Markham kapitány és a norvég Nansen.

Csak úgy nagyjában soroltuk fel ezzel amaz eseményeket és eredményeket, melyeket Viktória királynő uralkodásában föl kellett említenünk, ha képét akarjuk adni az angol nemzet fejlődésének és munkálkodásának az utolsó 60 év alatt. Lehetetlen, hogy ez a kép föl ne támadjon most az agg királynő lelki szemei előtt, mikor az egész világ tiszteletteljesen üdvözi a ritka ünnepek alkalmából. De lehetetlen az is, hogy ebben a pillanatban ne tekintsen biztos öntudattal a jövőbe az angol nemzet is, mely higgadt, erélyes, kitartó és czélyszerű munkája által lett ily nagygyá.

Hoffmann Ottó.

EGYVELEG.

* A legnagyobb hőmérő a világon. New-Yorkban a budapesti születésű Politzer házában van; hossza 4 1/2 méter, szélessége 405 milliméter. Az üvegcső hossza 385 centiméter, átmérője 26 milliméter, a nagy higanytartó 1/2 méter hosszú s 94 milliméter vastag. Említésre méltó, hogy az öreg Bismarck nagyon szereti a hőmérőt s a friedrichsruhei palotában csaknem minden ablakon van ilyen, összesen legalább harmincz.

* Világító fa. Braziliában van egy két méter magas fa, melynek fényugárzásait sötétben két kilométer távolságra is észre lehet venni, közelben pedig oly világosságot terjeszt, hogy olvasni is lehet mellette.

* A torpedó-hal villamosságának hasznát már a régiek ismerték. Tiberius császár idején egy katona oly módon szabadult csúszos fájálmaitól, hogy torpedó-halakat tett a lábfürdőjébe. Ez volt valószínűleg az első elektromos gyógymód.

* A vasutat építéséhez az utolsó 20 év alatt 50 millió tonna (50.000 m. kiló) aczelt használtak fel, csaknem felét az összes aczéltermelésnek.

* Régi seb. A Jeges-tengerben nem rég fogtak egy czehalat, melynek oldalán egy szigony volt, a melyből kiltint, hogy a czehal a sebet legalább félszázaddal előbb kapta.

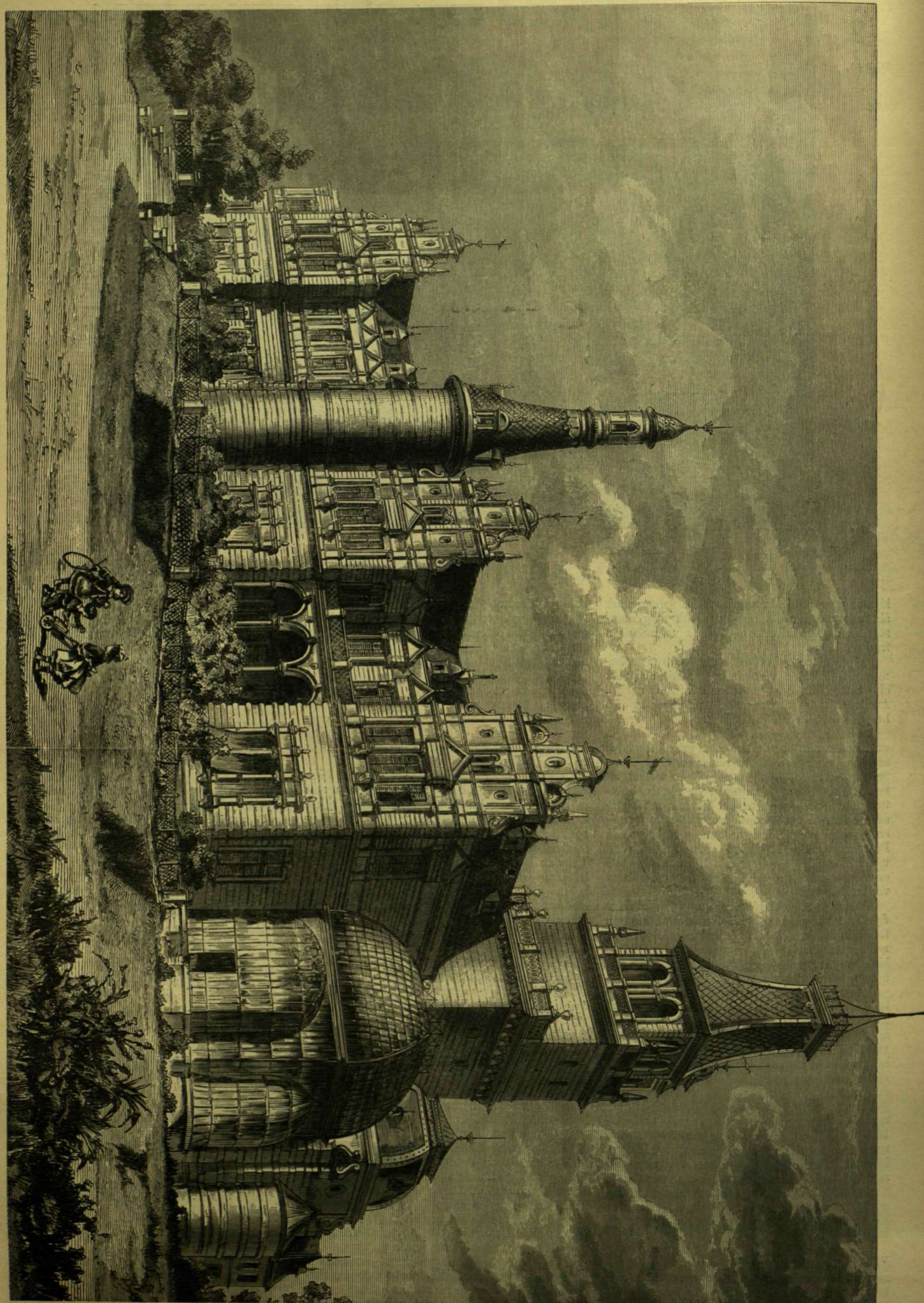
* Nevezetes esküvő. Egy gazdag amerikai nő közelebb hatodik menyegzőjét ülte, melyen az előbbi öt férje, kiktől elvált, szintén résztvettek.

* Földrengéstől ment fogadót építenek San-franciskóban. A fogadó két egymást övező óriási vaskaszliból áll, melyek oly erősen vannak egymáshoz csatolva, hogy állítólag minden rázkódásnak ellenállhatnak.

* Az orosz közlekedési miniszternek, Hilkov Mihály hercegnek nagyon regényes múltja van. Zajos ifjúsága alatt elverte egy a saját, mint a neje vagyonát s mintegy 20 évvel ezelőtt kiköltözött Amerikába, hol neje mosonó lett s ő maga vasuti munkás és fűtő s csak lassanként emelkedtek fel ismét.

* Abissziniában nagy változásokat idézett elő a legutóbbi háború. Többek közt most már a fővárost távirati összeköttetésbe hozzák Harrarral s így ez az ország is közvetlenül fog érintkezni Európával.

* Majomember. Egy angol vándorló komédiás pár évvel ezelőtt egy kis leányt lopott, ezt majombőrbe varrta, s erős pálinkázás által akadályozta meg növekvését. A szerencsétlen gyermek az angol «üdv hadserege» mentette meg nyomorult helyzetéből.

AZ O-KIGYÓSI KÁPTALÁNY.

A SZIÁMI KIRÁLY BUDAPESTEN.

Hátsó-India még egyedül független és önálló birodalmának, Sziámnak királya, *Csulalongkorn*, teljes nevén *Csau-Fa-Csula-Longkorn* ő felsége április 7-ikén *Bangkok* fővárosából európai körútra indult s Olaszországon és Ausztrián át június 26-án délután Budapestre érkezett. Itt tartózkodásának idejét előbb csak két napra szabta meg, azonban oly jól érezte magát a magyar földön, hogy a két napot öt napra hosszabbította s csak június 30-ikán este utazott el Budapestről, elragadtatva a magyar nemzet vendéglátása és itt szerzett tapasztalatai által. Mikor a magyar méltóságoktól elbucszott, kétszer is megismételte:

— A viszontlátásra, uraim!

Csulalongkorn király régi uralkodó családból származik; már atyja, a bölcs *Munkut* is birodalmának és népének kiváló tudósa, törvény-

maga szempontjából nem hasonlóan vélekedik-e mi rólunk? Joga van hozzá annyival inkább, mivel az általános emberi műveltséget illető vélekedések mindig nagyon viszonylagosak nemcsak a merőben különböző népeknél, hanem például mi magunk közt is a különböző keresztény felekezeteknél, hogy a nem keresztény vallásukat ne is említsük.

A sziámi király érezvén, hogy az európai haladás főleg az anyagi művelődés terén ez idő szerint minden mást megelőz, alapos megfontolás után útra két és személyesen jön Európába, hogy itt mindent színről-színre lásson, s a mi jót, szépet, helyeset tapasztal, azt maga és népe üdvére eltanulja s országában meghonosítsa. E nagyfontosságú s az általános emberi haladás szempontjából is nagy érdekű utazása közben bizonyára fordulnak elő néha oly esetek, a melyek a mi szokásainkkal, illedelemi szabályainkkal ismeretlennek mutatják a királyt és környe-

tisztje áll őrt: az egyik a földön mellette fekszik, ennek szabad aludni; a másik az ágya mellett áll, négy órai felváltással, s jobb kezével mindig az ágy támláját köteles tartani. A király, míg el nem alszik, két szolga legyezőkkel legyezgeti.

Oda haza hindu selyemlepelbe öltözve jár, csak királyi teendői idejére ölt bíborpiros és roppant gazdag aranyozású egyenruhákat. Lábbelije kényelmes papucs. Európában itteni ruhát visel az utczán s európai társaságban, de ha maga van kíséretével, első dolga, hogy homi könnyű ruhájába öltözik.

Magyarországi tartózkodásának egyik legérdekesebb napja volt a *gödöllői* kirándulás, hova udvari különvonat vitte a királyt és kíséretét. Megérkezve, a nagyszámban összesereglett közönség éljenzése közben felhajtattat a királyi kastélyhoz és innen a haraszi erdő árnyas lombjai alatt rendezett népünnepehez. Nehány

A sziámi király.

A SZIÁMI KIRÁLY ÉS KISÉRETE GÖDÖLLŐN A HARASZI ERDŐBEN.

Erdélyi fényképe.

hozója volt, a kit több európai tudományos akadémia is tagjává választott. *Csulalongkorn* maga is Európában nevelkedett, azonban teljes valóságában mégis ázsiai ember; a mi annál természetesebb, mert az európai nevelés az itteni műveltség birtokába juttatta, de faji jellegét nem változtatta meg, valamint nem változtathatta meg azokat a hagyományokat, a melyek érzését és gondolkozási módját első eszmélkedése óta irányozták.

Mint elődei, ő is föltétlen hatalmú király otthon, olyan, a milyenhez alattvalói eleitől óta szokva vannak. Ezért, bár nagyesszű, sok ismeretű és gazdag tapasztalású ember, nincs miért európai emberré válnia s így pusztán utánszóból elszakadnia attól a törzstől és attól a világnézettől, a melyhez természetesen tartozik. Az ő fejlődésének a menete is történeti alapokon halad s ezek az alapok tökéletesen igazolják, ha a föltétlen jogú önkényes hatalmat a maga megszokott módja szerint föntartja és gyakorolja.

Mi előttünk, kik az európai műveltséget tartjuk a legtökéletesebbnek, különösek, idegenek az ő szokásaik, erkölceik; de kérdés, hogy ő a

zetét; de arra nem jogosítanak bennünket, hogy csekélylőlegitőlünk az ő fesztelenebb, a mieinknél minden esetre mesterkéletlenebb szokásaikról.

A sziámi király igen nagy és igen gazdag úr. Udvarában roppant fegyelmet tart. Ha megfordul s előtte van valamelyik főméltóság, az legott feszes katonai állásba merevül s leveszi a süvegét. De azért belsőbb emberei szivarozva jelennek meg a szobájában s úgy beszélgetnek vele; mondják, hogy le is ülnek a diványra, székekre, vagy a hol épen jól esik. Pedig ez már nem is fegyelmetlenség, hanem — a mi fogalmaink szerint — illetlenség a király iránt s az ilyesmik nekik mégis szabad. Ha a király elhagyja termét, előtte megy az udvarmestere; a kíséretének azonban sokszor csak tíz percz mulva követik.

Az udvari étkezések alatt a király még az asztalnál ült, mikor a hercegek fölgrátlak helyükről, oda mentek a czigányhoz és belefűtöltek a zenébe. De rágyújtani már senki sem mert, míg a király meg nem gyújtotta szivarját. Hálótermében is keleti ember. Lefekvése előtt mindig megfürdik s az ágya mellett két

taracklövés után megkezdődött az aratók felvonulása a díszes királyi sátor elé, a hol a gödöllői előkelőségek álltak körül a sziámi vendégeket. Elöl ment egy arató gazda, vigan tánczolva, a búzakalászköböl és mezei virágokból font korona kéve előtt, a mit négy leány vitt vállán, nyomon követték vig zenező hangjai mellett az arató leányok, asszonyok és legények, a kik a király elé érve, felajánlották hódolatuk jelül az idei termék kalászeit. Ez után vidám csárdás tánczra kerekedtek az erdő árnyas lombjai alatt. A sziámi király kísérete a hercegekkel a tánczoló közbe ment, Swasti herceg pedig a czimbalmos kezéből kivette a verőket és az egész banda nagy ámulatára olyan magyarosan játszta a «Körösi lányt», hogy a czigány sem tudta volna különben. A király ezalatt fölment az erdő lankására, a hol bográcsban főzték a gulyásos húst, a melyből aztán az oszonnánál egy egész tányérral elfogyasztott. Az oszonna után a királyi sátor mellett az erdő tisztásán vétegett föl az a fénykép, melyet mai számunkban bemutatunk s melyen a király közvetlen közelében a sziámi hercegek, tőle jobb felé Da-

Alonso de Beraso, (Madrid), Canier, (Brüssel), Secretan, (Lausanne), Tannoy, (Páris), Magalhães Lima, (Lisszabon), Rákosi Jenő, (Budapest), Goemaere de Keyser, (Antwerpen).

Bierey, Torrelli-Viollier, (Drezda), (Turin), «Spada», Singer V. Jules Claretie, Rákosi Viktor, (Páris), (Bees), (Budapest), Osterich, Swoitzer, (Berlin), (Berlin).

A HIRLAPÍRÓI KONGRESSZUS ÜDVÖZLÉSE STOCKHOLMBAN. — A «Søndags-Nisse» svéd lap humoros rajza.

rányi miniszter, Szalay Imre, s a szíami és a magyar kisérlet több tagja láthatók.

A gödöllői időzéstől, úgy szintén a bábolnai és kishéri kirándulásról lapunk művész-munkatárs, Paúr Géza is több érdekes fényképfelvétele készített, melyeket jövő számunkban mutatunk be.

Rómában, Bécsben csak két-két napig maradt a szíami király. Nyilván nem érezte magát jól az európai udvarok feszességében, szigorú etikettje mellett. Nálunk bizonyára azért is maradt tovább, mert ilyesmire a látogatás természetéből kifolyólag nem korlátozta. No meg azért is, mert itt igazán jól mulatott. Gödöllőn kívül különösen Bábolnán és Kisbérben telt nagy gyönyörűségében a királynak való látványban, a mit a két uradalom elébe tárt. Továbbá a zene volt számára a legnagyobb élvezet, különösen a magyar nóták, a melyeket cigány zenészeink oly művésziül játszottak.

A látókról a király naplót vezet; ugyanezt teszi a kíséret is. Ezt a naplót aztán otthon, atyja példájára, könyvben fogja kiadni.

Európából tapasztalatokkal gazdagon fog hazatérni, tele sok mindenféle tervvel, a melyeket hazája javára akar értékesíteni.

A GYÉMÁNT-JUBILEUMI KÖRMELET LONDONBAN.

Valóban nagyszerű körmenetet rendeztek az angol Viktória királynő uralkodásának 60-ik évfordulója alkalmából Londonban. Az időjárás és a 78 éves agg királynő egészségi állapota kedvezők voltak, egyéb miatt pedig nem kellett aggódni. London rengeteg városából még idegenek nélkül is bőven kitélt bármily nagy nézőközönség, a körmenet fényét és változatosságát eléggé biztosította az a körülmény, hogy az ünnepelt 80 tagból álló s egész Európára kiterjedő fejedelmi család feje, s uralma alatt a földgömb minden részében vannak gyarmatok, sőt egész sereg nagy ország, melyek együttvéve a legnagyobb birodalmat alkotják, melyet valaha a világtörténelemből ismertünk.

A nagyérdékű körmenetnek minden egyes részletét pontosan megörzik a Londonban élő sok ezer fényképész, rajzoló és újságíró.

A körmenet a királynő lakóhelyétől, a Buckingham-palotától indult ki s oda ért vissza, de útközben érintette London számos nevezetes helyét, a pompás St. James-utcát, a Szent-Pál-székesegyházat, a Temple Bar nevű törvényszéki telepet, a parlamentházat, Westminster székesegyházat s más nevezetességeket.

A menet első részét a gyarmatok képviselői tették, kik a Szent-Pál-templom környékén megvárták

a második részt, hogy a királynő is láthassa őket. A második csoportot a gyalog testőrség vezetője Ames kapitány nyitotta meg, utána jöttek a tengerészek és más testőrök zenekarral, majd a tüzérség és a huszárság. Ezen bevezető rész után a Westminster herceg vezetése alatt jöttek az anyaország katonaságának képviselői s azután az angol és külföldi küldöttségek hatalmas tömege, köztük számos indiai előkelőség. Őket követték a külföldi hatalmasságok követei nagyrészt kocsiiban, de három — a koreai, havai-i és román követ — lóháton. Leghátról jöttek közülök azok, kiknek fejedelmi rangjuk volt s ilyen egyén nem kevesebb mint 36 jelent meg, egy része, mint az ünnepelt rokona. Magyarországot is fejedelmi családból származott méltóság, Ferencz Ferdinánd főherceg képviselte. Különösen kitüntette a néző közönség a londoniak egyik kedvenczét, Teck hercegnőt, ki tudvalevőleg a walesi herceg legidősebb fiának magyar eredetű neje, és Frigyes német császár özvegyét, ki Viktória legidősebb gyermeke s most feltűnően hasonlít anyjához. Egy kis indiai lovas testőrség Lord Wolsley vezetése alatt választotta el ezt a fényes csoportot a királynő díszkocsijától, melyet nyolcz pompásan felszerelt ló lépésben vontatott. Az agg királynő maga ült a kocsis hátsó részében, előtte a walesi hercegnő s Keresztély herceg neje foglaltak helyet, körülötte voltak lóháton fiai, a walesi, cambridgei és connaughti hercegek.

A Szent-Pál-székesegyháznál, mely a City ósrégi nevezetes fő temploma, a canterburgi érsek, a londoni püspök s nagyszámú más előkelő egyházi emberek imával és áldásmondással fogadta a királynőt s ennek végeztével a nézőtömeg önkéntesen rázendítette az angol nemzeti dalt, a mire a menet újból útnak indult, most már a London-hidon át a Themze másik oldalára. S itt újból kezdődött az üdvözetek hosszú sorozata, míg végre az agg királynő visszatért palotájába s a meghatottságtól könnyezve ismételte az elindulásakor mondott szavait: «Szívvel köszönöm szeretett népemnek. Isten áldja meg őket.» Közül volt már akkor az este s ekkor az ünnepély befejezéséért az egész várost tündériesen kivilágították.

GRÓF BETHLEN GÁBOR.

1837—1897.

A fejezetlen Brassai bácsi ravatalát még szét sem érkezett szelni Kolozsvár, midőn az újabb gyászhir döböntette meg, hogy az «Erdélyi magyar közmívelődési egyesület» érdemes elnöke, gróf Bethlen Gábor, június 25-én este pár napi szenvedés után váratlanul elhunyt keresdi kastélyában. Annál leverőbb volt e hír, mert néhány nappal előbb még kifogástalannak látszó egészségben járt Kolozsvárra, hol az Emke június 12-iki választmányi ülésén szokott nagy érdek-

lődésével végezte az elnöklés tisztét. Hazatérte után tüdőgyulladásba esett, mely a fuladás (asthma) által már régóta rongált tüdejét oly erővel támarta meg, hogy sem a leg gondosabb ápolás, sem az orvosi tudomány nem tudott rája enyhíteni, s a különben erős szervezetű férfit menthetetlenül elpusztította.

Gr. Bethlen Gáborral az erdélyi országrész közéletének egyik előkelősége szállt a sirba. Gróf Bethlen Gábor úgy is, mint főispán, úgy is, mint az Emke elnöke, úgy is, mint buzgó, önzetlen és áldozatkész munkása a közügyeknek, úgy is, mint magánember, köztiszteletet vívott ki magának. Politikai téren is jelentékeny szerepet vitt. Gr. Szapáry Gyula miniszterelnöksége idején megvált a szabadelvű párttól, melynek (mint régebben a balközépnek) egyik oszlopos tagja volt. De ebben a pártváltásában senki sem látott egyebet, mint változott véleményének követését. Mástól az azon túl is általános elismerés kísérte úgy előbbi érdemeit, valamint a nemzeti irányban való szabadelvű haladás és erősbbodés érdekében, különösen társadalmi téren kifejtett buzgó tevékenységét. Előbb, mint főispán, két megye erélyes kormányzásában, utóbb, mint orsz. képviselő, a törvényhozás működésében értékesítette tehetségeit. Lelkesedéssel és buzgósággal karolta föl az «Erdélyi magyar közmívelődési egyesület» létesítésének eszméjét, s kiváló részt vett annak megteremtésében is. Épen ez érdemeiért az új egyesületnek elnökévé választották 1885 aug. 30-án, s azóta mindvégig lankadatlan munkássággal fáradozott annak ügyeiben.

A fejedelmi ösöktől leszármazó gróf Bethlen Gábor 1837-ben Nagy-Szebenben született. Apja, szintén Bethlen Gábor, Erdélyben több főhivatalt viselt és 1873-ban halt meg Budapesten mint kuriai bíró. A fiatal Bethlen gróf tanulmányait oda haza, részben pedig Segesváron és Kolozsvárott végezte. Majd Budapesten jogi államvizsgálatot tett. 1860-ban külföldre utazott és Svájcban Aulitzky lengyel ezredessel megismerkedvén, általa bevezette magát a katonai tudományokba. E tanulmányainak rögtön hasznát is vette, mert Olaszországban beállott közlegénynek a magyar legióba. 1863-ig harczolt az olasz egységért. Aspremontenál Garibaldi seregével őt is elfogták. Hat hétig volt fogságban, ekkor kiszabadulván, visszatért hazájába. Az 1865-iki utolsó erdélyi országyűlésen mint Felső-Fehérmegye követe jelent meg. 1866-ban orsz. képviselő lett és a balközéphez csatlakozott. 1869-ben megyei szolgálatba lépett s 1871-ig Felső-Fehérmegye főbírája volt. 1871-ben lelépett a közpályáról s egészen 1875-ig birtokai rendezésének élt. Tisza Kálmán, a mint belügyminiszter lett, rögtön meghívta Bethlen Gábor gróft Felső-Fehérmegye és Kis-Küküllőmegyék főispáni székére; majd a megtervezésnél Felső-Fehérmegye megszűnővén, Bethlen Gábor gróft az új Nagy-Küküllőmegye főispánjává nevezték ki. Közül tizenhat évig ült a főispáni székben. Nehéz körülmények közt vette át a két megye kormányzatát, de erélyének, fáradhatatlan munkaságának sikerült a gondjaira bizott megyékben rendezni a közállapotokat és fölvirágozásra juttatni azokat minden téren. A Szapáry-kormány idejében (1891-ben) Bethlen Gábor gr. lemondott főispáni állásáról. Ugyanebben az évben, Horváth Gyula lemondása folytán, üresedésbe jöven a balavasári mandátum, a június 10-én történt választásnál képviselővé gr. Bethlen Gábor választották meg. Az országyűlésen részt vevő, mert igen enyhének találta a Szapáry-kormány nemzetiségi politikáját, részint pedig a közigazgatási reform miatt, Bethlen gróf később a nemzeti párthoz csatlakozott, a melynek nagy tevékenységű, előkelő tagja volt. Az 1892-iki választások alkalmával a marosvásárhelyi második kerület küldte a parlamentbe nemzeti-párti programmal.

Az Emkének eleitől, vagyis 1885-től kezdve elnöke volt. Közgyűlésein, legtöbb választmányi ülésén is mindig ő elnökölt s általában nevét az

Emke eddigi történetével szorosan egygyé forrasztotta.

Betegsége, mint már említettük, tüdőgyulladás volt. Tüdejével évek óta nem volt rendben. Asthma kínozta s ez ellen többször keresett gyógyulást fürdőhelyeken. Így néhányszor Borzéken is volt, honnan mindig megkönyhöbbülve, javultan tért haza. Azután Wörishofenben, Kneippnál keresett javulást.

Csak nem rég járt Kolozsvárra, honnan még egészségesen távozott keresdi birtokára, ott azonban oly súlyosan meghűlt, s a tüdőgyulladás oly erővel támarta meg amúgy is gyenge tüdejét, hogy egyébként erős szervezete nem volt képes e kórnak ellentállani. Hiába volt minden orvosi segítség. A még csak 60 éves gr. Bethlen Gábor június 25-én este 7 órakor meghalt.

Az elhunytat június 27-én nagy számú rokonsága, barátainak és tisztelőinek egész serege, valamint a környékbeli magyar, szász és oláh lakosság ezrei kísérték ki örök nyughelyére, a keresdi hegyoldalon levő régi családi sírboltba, melyben épen 99 elődje aluszsa a mulandóság álmát s melyben ő foglalja el az utolsó, a századik helyet, betöltvén ezt a számot, a melyre a sziklasírbolt tervezve volt. Az utódok új sírboltot kénytelenek most a következőknek építeni.

A keresdi kastély, a hol a gyászest történt, a középkori várépítésnek oly érdekes maradványa, a melyhez fogható alig van több az országban. Segesvártól oldalvást, a Küküllő egyik erős oldalvölgyében fekszik egy szelid emelkedésű magaslaton, melynek aljában Keresd falu apró házikói húzódnak meg.

A ma is látható régi várkastély minden hadi úttól, mint szintén az országhatártól is távol esvén, nagyobb szerepet nem igen vehetett soha, bár hatalmas öreg-torna (donjon) kemény támadás kibírására is alkalmas lehetett. Némely történetíró azt tartja, hogy a XIV. század elején (1300-ban) épülhetett; más értesülés szerint pedig még ez előtt néhány évtizeddel is megvolt a várbán egy latin feliratu márvány emléktábla, mely azt hirdette, hogy «megújított 1303-ban» («Renovatum est 1303.»). Későbbi gyökeres átalakítását Bethlen Elek eszközölte 1683-ban.

Annai bizonyos, hogy igen régi építmény, mely valaha még nagyobb kiterjedésű lehetett, mit a kertben levő várfalmaradványok eléggé tanúsítanak. Mai alakját — a torony kivételével — későbbi tulajdonosainak köszönheti, a kik különböző izlésüket saját belátásuk és tehet-

Ellinger Ede fényképe után.
GRÓF BETHLEN GÁBOR.

ségük szerint érvényesítették rajta. Innen van, hogy az egyszerű román, a nemes gót, meg a pompázó, bár gyakran izléstelen renaissance művészet egyiránt hagyott a várkastélyon ma is meglevő részleteket, melyek nagyon figyelmet érdemlők; de viszont vannak rajta minden stílnélküli toldozások, melyek első tekintetre elárulják, hogy falusi mesteremberek tálakolái.

A kastély már régi idők óta a bethleni gróf Bethlen család birtoka, s ez előtt másfél száz évvel még urasági lakásul szolgált. Később e célra nagyon avultnak és rozszantnak látszván, tisztí lakássá lett, mely mellett néhány vendégszobát is rendeztek benne. A grófi tulajdonos számára azt a várkastélyal átellenben álló külön épületet alakították át, mely régebben katonai őrszobácul, majd pedig magtárul szolgált. Ennek kényelmes helyiségeiben lakott az elhunyt gróf Bethlen Gábor is, ki családot soha sem alapított, de a nagyrúri szokásokat és kényelmet saját személye kedvéért is épen úgy föntartotta házában, mintha népes család környezte volna.

Az épületcsoportot gondosan ápol s olasz módra berendezett árnyas díszkert környezi, mely igen összeillik a sok tekintetben szeszélyes elrendezésű ódon várkastélyal, s fölötte alkalmasan emeli annak regényességét, festőiségét.

A KERESDI KASTÉLY.

Bencsúr Béla rajza.

A tiszta román stílu öregtoronynak ma is megvan a régi szabályos beosztása. Ugyanis földalatti és földszinti részekből, azokon felül pedig három emeletről áll. A bejárása az első emeleten nyílik, honnan le is, föl is lépcsőzet vezet az öreg toronyhoz tapadó keresdi toronyban. A földalatti rész valószínűleg börtönül szolgált: az első emeletet elfoglaló tágas terem a szobalányok, komornák szobája volt, a felsőbb szobákban örök voltak elhelyezve, vagy pedig maguk az urak gyűltek oda, ha a messze kilátást élvezni akarták.

Az öregtoronnyal összenőtt szárnyépület ívezetes tornáczára ma is megtekintésre érdemes fődtől kölépcsőzet vezet föl. Ez alatt később helyezték el a pinczékbe vezető ajtókat.

Maguk az épületek már minden gondozás mellett is nagyon láttatják magukon az avultságot, de egyes részleteik, úgy mint a bástyákon levő őrtornyok, a különböző kő- és fadaragványok, valamint a még jó karban levő régi ajtók, ablakok és kályhák egész kis gyűjteményét teszik itt a régi építés részleteinek.

Megemlítjük végül, mint külön nevezetességet, a kastélylyal kapcsolatos gót izlésben, de pinczeszerűleg épített kápolnát, melynek faragott kőből való érdekes szöszéke és több díszítőmunka még ma is elég jó állapotban megvan; de maga a kápolna megszűnt egykori ezéjét szolgálni. Szintén történeti nevezetesség a várbán Kémény János erdélyi fejedelem életnagyságú értékes képe s ugyanitt levő sírköve, mint szintén Károlyi Zsuzsánnának egy fenyőfa ágya, melyen 1598 évszám olvasható.

Előfizetési fölhívás.

A «Vasárnapi Ujság», a legrégebb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, újabban hetenként egy félvel bővítve, «A Vasárnapi Ujság regénytára» című állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a fölpe, szintén művészi képekkel van díszítve. Eredeti elbeszéléseket és regényeket többnyire illusztrálva közöl Jókai Mór-tól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Rákosi Viktortól, Gyarmathy Zsigánétól, Herman Ottónétól, B. Büttner Linától, Petelei Istvántól, Szívós Bélától, Kazár Emil-től, stb. A külföld szépirodalmából a legjele-

beket válogatja ki: hosszabb elbeszéléseket, regényeket, művészi kivitelű képekkel illusztrálva. — A «Vasárnapi Ujság» a női munkára és divatra vonatkozó képeket és cikkeket is ad, s félevenként művészi becsű nagy képmellékletet, összesen több mint ezer képet évenként.

A «Vasárnapi Ujság» társalpa, a most már 43-ik évfolyamában lévő «Politikai Ujdonságok», melyet mint az események hű és részrehajlatlan előadóját, valódi hézagpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg. A «Politikai Ujdonságok» állandó ingyen melléklete a «Magyar Gazda» című gazdasági és kertészeti képes lap. — A «Politikai Ujdonságok» minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

Mind a két lapnak kiegészítőjeül szolgál a «Világkrónika» című képes heti közlöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg, és az általánosabb érdekű napi események részletes magyarázatára szolgáló cikkeken kívül rendszeresen közöl nagyobb elbeszéléseket utrajzokat, ugy szintén mulattató közleményeket, képtalányokat, stb.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egész évre		félre		negyedévre	
	8 frt — kr.	4 frt — kr.	2 frt — kr.	1 frt — kr.	1 frt — kr.	1 frt — kr.
A Vasárnapi Ujság	—	—	—	—	—	—
A Világkrónikával együtt	9 • 60	4 • 80	2 • 40	—	—	—
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	—	—	—	—	—	—
A Világkrónikával együtt	13 • 60	6 • 80	3 • 40	—	—	—
Csupán a Politikai Ujdonságok	5 • —	2 • 50	1 • 25	—	—	—
A Világkrónikával együtt	6 • 60	3 • 30	1 • 65	—	—	—

Az előfizetések a «Vasárnapi Ujság» és «Politikai Ujdonságok» kiadó hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia június 28-ikán tartotta a nyári szünet előtti utolsó ülését Than Károly elnöklete alatt. Gyulai Pál osztálytitkár meghatott jelentette be az összes ülésnek Brassai halálát. A gyűlés tárgyait előterjesztések vették igénybe.

Gyulai Pál így szól: «Gyászhirrel kell megkezdenem jelentésemet. Brassai Sámuel tiszteletbeli tag e hó 24-én reggel hét órakor Kolozsvárott, száz éves korában elhalálozott. Alig néhány napja, hogy az akadémia elnöksége a boldogultat születése századik évfordulóján a következő sürgönnyel üdvözölte: «A ritka évfordulóhoz a magyar tud. akadémia örömeinek és szerencsékivánatainak kifejezését küldi. S íme, válasz helyett halála hírért vettük. Brassai pályája nemcsak időben volt hosszú, hanem munkásságban és sikerekben is gazdag. Egész életén át tanított szóval és írással. Ha volt valaha akadémiai tag, a kinek halála minden osztályra nézve veszteség, az bizonyára Brassai, a ki az akadémia három osztályának majd minden tudományát művelte: a matematikai, filozófiai és természettudományokat, a klasszikai filológiát, a magyar nyelvészetet, az irodalmi s különösen a zenekritikát. Pályája elején tankönyvekkel lépett fel s egy valódi ismeretterjesztő néplapot szerkesztett tizenegy évig. Nagyobb munkái mellett folyvást irt polémiai cikkeket is. Ha valami sértette erkölcsi vagy esztétikai érzületét vagy éppen tudományos elveit, hamar kész volt kiállni a sikra teljes fegyverzetben. Az, hogy sokféle tudományt művelt, részint lelki szükségéből folyt, részint pedig viszonyából, mert sokfelét kell-vén tanítania. Kénytelen volt sokféle tudománnyal foglalkozni. Ha egy szakra összpontosítja erejét, talán nagyobb sikereket vív ki, de így is jótékonyan hatott tudományos fejlődésünkre s egy pár szakban mélyebb nyomokat is hagyott hátra, különösen a magyar nyelvészetben. A negyvenes években kezdett foglalkozni nyelvészetünkkel. Egy terjedelmesebb német nyelvtan írást, élesen megjelölte a két nyelv különböző sajátosságait s először mutatott reá alaposabban az irodalmi nyelvünkbe becsusztott germanizmusokra. S ekkor a magyar mondatnak műveléséhez fogott, melyet nyelvészeink meglehetősen elhanyagoltak. A «Magyar mondat» című munkája, mely akadémiai jutalomban is részesült, alapvető munka, a mondatbeli hangsúly és előbeszéd alapján fejt ki a szórend szabályait és az ígékötők használatát s örökre emlékezetes marad nyelvészetünk történetében. De nekem itt nem lehet czélem részletesen rajzolni az elhunyt érdemeit. Azt a hivatott emlékszőnek fogja teljesíteni. Épen azért kérem a t. akadémia, méltóztassék

felszólítani a II. osztályt, melynek Brassai tiszteleti tagja volt, hogy gondoskodjék a felette tartandó emlékszedről; egyszersmind indítványozom, hogy halálán érzett fájdalommat jegyzőkönyvünkben is fejezzük ki. Végül jelentem, hogy az akadémia elnöksége a boldogult koporsójára díszes koszorút küldött a temetésre való részvételre az akadémia képviselőtében Finály Henrik és Kővári László t. tagokat kérte föl.»

Az összes ülés az indítványt elfogadta, mire a különféle jelentések következtek.

Szilágyi Sándort hetvenedik születésnapja alkalmából az akadémia képviselőtében Szily Kálmán főtitkár üdvözölte. — A Kőzán-féle történelmi drámái pályázatra tizenegy színmű érkezett be. Bírálok lesznek: Heinrich Gusztáv, Bánóczy József és Vadnai Károly. Czobor Béla jelentést tesz, hogy Balassa Bálint sírhelyét föltalálták a lipótvárosi Híbe község templomában. De ajánlja, hogy a teljes bizonyosság okáért Török Aurél egyetemi tanár vizsgálja meg. Az akadémia többek felszólítására elhatározta, hogy a tetemet Híbbén vizsgálják meg. Gróf Andrássy Gyula értesíti az akadémia, hogy a 4000 frtos Bródy-jutalmat, melyet a kiegyezésről irt munkájával nyert, rendelkezésére bocsátja az akadémia, azzal, hogy tüzze ki Deák Ferencz élet- és jellemrajzának megírására. A magyar tudományos akadémia a 4000 frt jutalmat már ki is tüzte. E szerint fohivatnak a Deák F. élet- és jellemrajzára pályázni kívánók, hogy munkájuk tervezetét és egy kidolgozott fejezetet jelégés levélke mellett 1898. évi december 31-éig küldjék be a Magyar Tud. Akadémia főtitkári hivatalához. A kész munka beküldésének határideje 1900. decz. 31. Jutalma Andrássy Gyula gróf adományából 4000 frt. A jutalom csakis önálló becsű munkának adatik ki. A pályamű idegen kézzel, tisztán írva, lapszámozva, kötve legyen. A szerző nevét, polgári állását és lakóhelyét tartalmazó pecsétes levelet ugyanaz a jellege álljon, mely a pályamű homlokán.

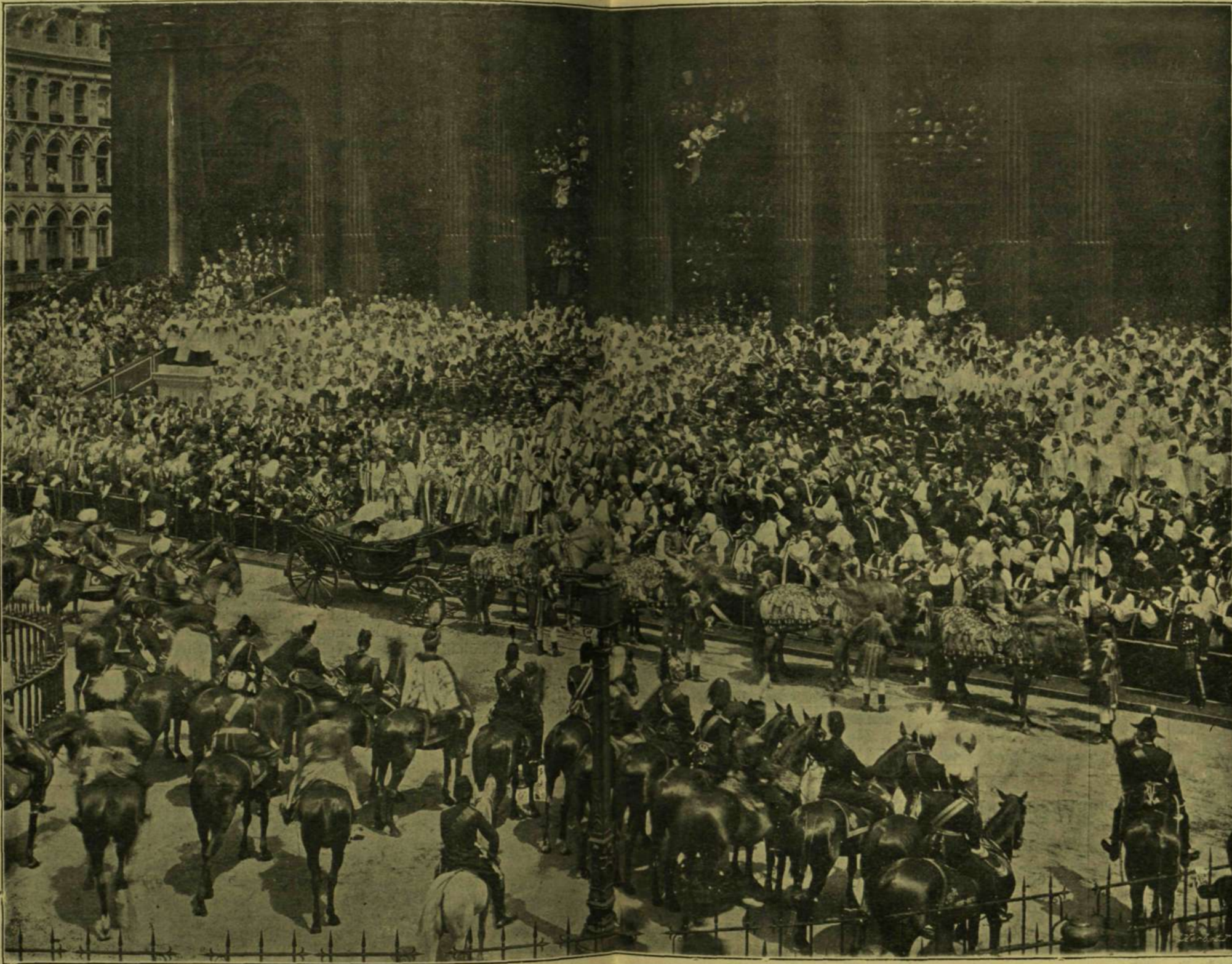
MI UJSÁG?

Uj regényünk. Verne Gyulától, a világhírolomban általában nagy olvasóközönségnek örövendő francia szerzőtől, «Az úszó sziget» című regényt lapunk múlt számában fejeztük be, most ugyanazon szerzőtől egy még újabb, igen érdekes regényt kezdünk meg, melynek czíme «Dardentor Clovis» s az érdeklődést nagyon leköti meséje déli Franciaországban, a Földközi-tengeren, a Baleari szigeteken és Algeriában játszik. Mint Verne Gyula minden regényében, itt is egybeolvad egymással a gyönyörködés és oktató elem; míg a mese hőseinek küzdelme és e küzdelem bonyodalmai inkább költői hatásúak, a szintér változásai bő alkalmat adnak a tudni vágyónak a kongresszus idejére ismeretekben gyarapodni. A nem nagy terjedelmű regény mintegy 3—4 hónapra át fog folyni. «Regénytar»-unkban.

A stockholmi nemzetközi hírlapírói kongresszus. Negyedik kongresszusát a hírlapírók nemzeti szövözetete az idén a svéd fővárosban, Stock-

holmban tartotta, a hol érdekes kiállítás van most. A kongresszus tavaly, az ezredévi ünnepélyek alatt Budapesten ülésezett. A stockholmi kongresszus június 25-én ült össze, háromszáz külföldivel, kiknek jó része a tavalyi budapesti kongresszusról ismerős előttünk. A svéd főváros épen oly szíveséggel fogadta a kongresszus tagjait, mint Budapest. A svéd trónörökös állandón együtt volt a kongresszussal, Oszkár király pedig igazán megkülönböztető előzékenységgel tüntette ki a kongresszust.

A június 25-iki megnyitó gyűlésre fényes társaság gyűlt egybe. Oszkár király szintén megjelent a trónörökösrel, a svéd sajtóbizottság nevében pedig

VIKTÓRIA ANGOL KIRÁLYNŐ JUBILEUMA: A KIRÁLYNŐ MEGÉRKEZÉSE A SZENT-PÁL-SZÉKESEGYHÁZ ELÉ.

Fénykép után.

egyek tagokkal, távozása előtt pedig így szól: «Ki sem fejezhetem önöknek, mennyire megörvendeztetett minket és országunkat ezzel a megtiszteltetéssel. Egész szívvel ismételtan mondom köszönetet a magam és itt jelen volt forrón szeretett fiam nevében.»

A fényes megnyitási ünnep után a kongresszus rögtön munkához látott. A második osztály Rákosi Jenőt választotta elnökül. A kongresszus tagjait a hivatalos hatóságok az egyesületek mindenütt a legnagyobb megkülönböztetéssel fogadták. A ünnepélyek kirándulások egymást érték. A jövő kongresszus helyül a portugál fővárost, Lisszabont választották. A befejező ülésen, június 29-ikén a francia Claretie alelnök mondott köszönetet a kormányának és Stockholm városának. Az ünnepé-

niszter többször tisztelegtek a királynál, míg Darányi Ignác földmívelési miniszter a kormány nevében több látogatásra meghívta a számi uralkodót. Így Gödöllőre, hol egy arató ünnepélyt is bemutatott; továbbá az állami híres ménésbirtokra, Kisbérre és Bábólnára, hol a mintagazdaságot és a nemes lötenyésztést ismerhették meg látogatóink. A király sokszor kifejezte köszönetét a barátságos fogadtatásért, melyben a kormány részesíti. Jól is találta itt magát, a mit előggé bizonyít, hogy három napra tervezett itt időzését megtoldta két nappal s csak június 30-ikán este utazott el, Oroszország felé vonulni útját.

A király több kitüntetését osztott ki. Báró Bánffy Dezső miniszterelnöknek a fehér elefantrend, Perczel Dezső és Darányi Ignác minisztereknek pedig a számi koronarend első osztályát, nemeskéri Kiss Pál államtitkárnak a koronarend második osztályát, Ludvig Gyula államvasuti elnök-igazgatónak, Rudnay Béla főkapitánynak és Szalay Imre miniszteri tanácsosnak a fehér elefantrend harmadik osztályát, Lossonczy Mihály miniszteri tanácsosnak és Patzolt József ezredesnek a számi koronarend harmadik osztályát, Máltás Hugó rendőrtanácsosnak, Ybl Lajos várkapitánynak, Darányi Béla főigazgatónak és Deinger Imre koronauradalmi igazgatónak az elefantrend negyedik osztályát, Nick Ede (Kisbér) és Ferenczy Zsigmond (Bábolna) gazdasági igazgatónak a koronarend negyedik osztályát, Desseő Gyula szászados, kisbéri ménésintézet parancsnoknak és Kaczy Vilmos gödöllői főszolgabíróknak az elefantrend ötödik osztályát.

László főherceg emléke. Az ágyai erdőnél, hol László főherceget a halálos szerencsétlenség érte, bánatos szülei kalváriát állítottak, melyet mult vasárnap László napján szentelt föl Oltványi kis-jenői plebános. A felszentelésnél, a melynek verőfényes idő kedvezett, hosszú processziókban érkező tömeg volt jelen Arad, Békés és Bihar megyékből. A plebános megható imát mondott, majd hatásos szavakban esettelt az a mély fájdalmat, a melyt a főherceg halála alkalmából szülei és az egész nemzet érzett. A kalvária-hegy körülbelül 800 lépésre van az ágyai erdő bejáratától, közel a tavaly felszentelt kápolnához. A kalvária egyes stációin üvegre festett vértanúk láthatók. A kalvária helye ezental a környék zarándokhelye lesz. A felszenteléshez József főherceget és családját is várták, azonban közbe jött akadályok miatt nem mehettek el.

A kalocsa érsek jótékonyága. Császa György kalocsa érsek — mint lapunknak írják — Csengődön templomát s plebániát épít s az iskolát saját költségén újítja. Az építkezés az érseknek 30,000 forintjába kerül.

Egy igazgató jubileuma. Az V. kerületi kir. kath. főgimnázium tanári kara és az egykori tanítványok szép ünnepet rendeztek vasárnap délelőtt az intézetben Corzan Avendano Gábor dr. kir.

tanácsos, igazgató tiszteletére, negyvenöt éves tanári és harmincz éves igazgatói jubileuma alkalmából. Nagy és díszes közönség jelent meg.

Novák Alajos tanár hosszabb beszédben méltatta az ünnepélyt a jubiláló igazgató érdemeit, mire Hóman Ottó főigazgató a kultuszminiszter üdvözlését, Fabinyi kuriai bíró pedig a volt tanítványok halálját tolmácsolta. Az üdvözlők sorából az intézet mostani tanítványai sem maradtak el, nevékre Királyi Pál beszélt, Várady Jenő pedig apjának Várady Antalnak az ez alkalomra irt ódáját olvasta fel. Az utolsó szónok Cherven Flóris dr., a VII. kerületi kir. állam gimnázium igazgatója volt, ki a jó barátok és kartársak üdvözlését tolmácsolta. A beszédek után a jelenlevők éljenzese közben lehallott a lepel a Corzan életnagyságú arcképről, melyet az intézet tanácsos-terme számára festettek meg. Az ünnepelt a mely megindultától csak pár szót válaszolhatott. Majd az üdvözlőket olvasták föl. Vaszary hercegprímás külön levelet irt. Az iskola volt tanítványai 2000 forintos Corzan-alapítványt tettek, a melynek kamatait a gimnáziumnak egy szorgalmas tanulója fogja élvezni. Az ösztöndíj odaítélésénél az elsőbbség joga Corzan lemenő rokonait illeti meg, másodsorban pedig tanárok és tanítók gyermekeit.

Uj múzeumi ér. A király, a vallás- és közoktatási miniszter előterjesztésére dr. Jankó János m. nemzeti múzeumi segédörnek az őri czímet adományozta. Jankó, a kitűnő karrikatura rajzoló, Jankó János fia. Sokat utazott, s a néprajzi ismeretek gyarapításához becses adalékokat szolgáltatott. Kalotaszegről és Tordáról is egész nagy munkát irt. Az állást, melyet a nemzeti múzeumnál betölt, készséggel és nagy tevékenységgel érdemelte ki.

Az iparművészeti iskola új igazgatója. A király, a vallás- és közoktatási miniszter előterjesztésére Fittler Kamillt, az országos iparművészeti iskola vezető tanárát, ezen intézet igazgatójává kinevezte. Fittler eddig is vezette az iparművészeti iskolát. Kitűnő képzettségű szakember, ki rátermett erre a helyre. Ezenkívül széptollu szakíró, kinek művészeti és építési szakba vágó dolgozatai közül a «Vasárnapi Ujság» is többet közölt. Kinevezése mindenütt meglegedést kelt.

Terek és parkok a fővárosban. A budapesti Ujságírók egyesülete legutóbbi választmányi ülésén elhatározta, hogy tőle kitelhető erővel és a rendelkezésre álló minden eszközzel rajta lesz, hogy a fővárosban minél több térről, parkról és gyermek számára játszó helyről gondoskodjanak. Fölkéri a közmunkák tanácsát, hogy ezeket haladéktalanul vegye be megvalósítandó terveibe, így legalább a jövő nemzedék élvezhesse azt a jótéteményt, a mi már a mai nemzedéknek, a legfontosabb érdekek félre- ismerése következtében meg nem adatott. — A választmány a rendszeres akcióra a fővárosi összes lapok támogatását kéri és annak megvalósítására a politikai életben beálló szünetet fogja felhasználni.

A vigaszínház is bezárult a nyárra. Június 30-án tartották benne az utolsó előadást, Trilby-t, mely ötvenedikszere kerult előadásra. Most csak a szinkörökben játszanak a főváros területén és az ó-budai Kisfaludy-színházban.

Kirándulás a dobsinai jégbarlangba. Annak a kirándulásnak, a melyt a nyári koresolyázók legközelebb a dobsinai jégbarlanghoz rendeznek, programja a következő: Indulás július 10-én, szombaton délután 3 óra 40 perccor a keleti pályaudvarról. Füleken át érkezés Rozsnyóra éjjel 11 órakor. Itt meghálás a Fekete sas-szállóban, honnan másnap 11-én, vasárnap reggel 8 órakor indulás kocsin a jégbarlanghoz, hova 11 órakor érkeznek meg a kirándulók. Villásreggeli után czigányzenés mellett bevonulnak a jégbarlangba, melynek megtekintése után kezdődik az általános koresolyázás és a műkoresolyázók mutatványai, melyeket keringőzés és francia négyes fejez be. A koresolyázás után társas ebéd.

Nemzetközi női szövetség a madarak védelmére. Koburg-Alexandrine hercegnő ajánlatára újabb nemzetközi hölgysszövetség jött létre oly czéliből, hogy megmentsék a madarakat a tömeges öldökléstől. A szövetség védőnéke maga Viktória angol királynő lett, a ki nagy hive az állatvédő egyesületeknek.

Lapunk múlt 26. számában a Kaukázusból czímmel gr. Zichy Jenő ázsiai útazásairól irt ismeretést alól nyomdai tévedésből kimaradt az író, Hermann Antal neve. Ezt most ezzel a helyreigazítással sietünk pótolni.

Fogalmazó-, fordító- és másolóiroda

Bpest, Váci-körút 56, II. em. 12.
Irodalmi rutinnal szerkeszt fogalmazványokat,

u. m. kérvények, levelek, folyamodványok, reklám-, nyilttéri- és egyéb hírlapi cikkeket, felkőszöntök és alkalmi szónoklatokat stb. Készít

fordításokat

bármely idegen nyelvből és nyelvre másolatokat

u. m. körlevelek, periratok, pályaművek, sajtó alá szánt munkák, levél- és szalagcímek és mindennemű egyéb iratok másolását pontosan, gyorsan és csinosan. — Titoktartás, jóállás, olcsó díjak. 7226

Vidéki megbízások pontosan és gyorsan.

Lesoványodásra s egyidejűleg az egészség erősítésére 2 hónapig vendő a dr. Bly a dr. Duchesne-Dupare klin. tanár, becsületrend lovagja — megfigyelése után Boisson gyógyász. által készített **opera-pilula**, vesiculosisnevel előállított növ. készítmény. Egy 3 ftos nemzetközi posta-utalvány küldésével bér. szállít egy palackkal; **M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris.** Budapesten kapható: **Török József** gyógyszerésznél, király-utca 12. szám. 7050

SZABADALMAKAT (Patente). Kiszközöl, védjegyeket és mintákat belajstromoztat, a világ minden államában, legkedvezőbb feltételek mellett, **KÉTHY JÁNOS**, nemzetközi szabadalmi iroda. Budapest, Erzsébet-körút 2. szám. (Tulajdonos Zielinski Szilárd, okl. mérnök.) 7015

MATTONI FÉLE ERZSÉ-SÓS-FÜRDŐ BET BUDAPEST-KELENFÖLD

Idény május 1-től szept. végéig.

Keserő források. Ivó és fürdőgyógymód.

A gyógyhely fürdői, esetleg ivótorrasi kinttő eredményen alkalmazhatók: 1. Bármint okok folytán keletkezett lobos izzadmányoknál. 2. Női bajoknál, különösen metritis chronicánál; méh körüli és hashártyalob után visszamaradt izzadmányoknál; a méhnek helyzetváltozások, nemkülönben dagának által előidézett izgatottsági tüneteknél; hurutos állapotok és tisztulási zavaroknál stb. 3. Az alhasi szervek bántalmainál: májbajok, szokványos székrekedés, stb. Zeirkórnál. 5. Kőszélynél, stb.

FÜRDŐ-ORVOS: **Dr. BRUCK JAKAB**, az orsz. közegészségi tanács r. k. tagja.

Az idén **dr. Polgár Emil** ur által helyettesítve.

Egészséges felkés, fél órányira a fővárostól, kényelmes lakások, jó vendéglő, sene, kád- és márványfürdők, különféle szuhánykésztülékekkel. — Rendes társasági-közelkedés.

A kocsik állomási helye: **Kerecs József-tér, a régi Lloyd-épület előtt.**

A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosítással szivesen szolgál

Mattoni és Wille

7125

Budapest.

Kathreiner-féle
Kneipp maláta-kavé

Ejnye be jó!

A női szépség

emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkittünőbb, teljesen ártalmatlan, vegytiszta és zsírmentes készítmény a 7163

Margit Crème.

Rövid idő alatt szüntet szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrkátt (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tude bájos arczsint kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.

Margit hölgypor 60 kr., 3 szinben. **Margit szappan** 35 kr. **Margit fogpép** (Zahnpasta) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszerháza, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz. Főraktár: **Török József** gyógyszerháza, Budapest Király-utca 12.

Menyasszonyi selymekelmék
fehér, valamint fekete és mindenféle más szinben igaz gyári áron a valódi- és tartósságrt való jóállás mellett, méterenkint 35 krtól 12 ftig, porto- és vámmentesen házhoz szállítanak. Legjobb kivételre megrendelési forrás magánok részére. Eszer meg ezer elismerő irak. Minták bérmentesen küldetnek. Svájczka a levelepórtó kábeszeres.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
selymekelme-gyárak szövetségé Zürich. 6940
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

Tátra-Lomnicz

államkincstári nyaralótelep a Magas Tátrában, Tátrafüred és Matlárháza között 849 m. a tenger szine felett.

Hidegvízgyógyintézet, külön férfi és nőosztályokkal, gőzölő-, burkoló-, és dörzsölő szobák, nap és légfürdők, 162 m² melegvíz-medence, svéd tornaterem.

Fürdőidény június 1-től szeptember 30.

Fürdőorvos: **dr. Hammersberg Árpád.**

Posta-, távirá- és vasuti állomás helyben, Telephon Nyári lóversenyek.

7239 **Államkincstári képviselőség.** Tátra-Lomniczon.

ŐS BUDAVÁRA

júniusi műsor. A berlini symphonikus zenekar nagy hangversenye. **Novikow** orosz ének- és tánczosoport. **Rainer** tiroli tánc- és énekesoport. **The sisters Walton** angol ének- és tánczosoport. A m. kir. operaház énekarából alakult

Apollo férfi négyes. A magyar dal- és táncztársulat. **Katonazene felváltva, a honvédszenekar, a cs. és kir. 6-ik és 69. gyalogezred zenekara által, Balog Károly ezredvezényelése alatt, Miklós Pista szabadjai tambura zenekara, 3 olasz utcai énekes csoport, 1 spanyol utcai énekes csoport.** Kedvezőtlen idő esetén: a **Berlini symphonikus zenekar** a mecsében, a **Magyar dal-társulat** és vegyes előadások a francia mulatóban, a **Rainer** csoport fedett helyiségben tartja előadásait. 7195
Belépő díj: esti 6 óráig 20 kr, azontul 30 kr.

4 arany, 15 ezüst érem; 30 tiszteleti és előismerő oklevél.

Kwizda-féle

Restitutionsfluid
cs. és kir. s.ab. mosóvíz lovaknak.
Egy palack ára 1 frt 40 kr. o. ó.
Harmáncz év óta van alkalmazásban az udvari lovtállókban, valamint a nagyobb katonai és polgári istállókban kitünő sik. rrel használtatik a lovaknak nagyobb fáradsalmak előtt való megterhelésére, valamint azok után való felhívására, továbbá szorúsok és izommerevedések ellen. stb.; az idomításban késszá teszi a lovat nagyobb feladatok véghezvitelére.
Csupán csak a fenti védjeggyel ellátva valódi és kapható Ausztria-Magyarország valamennyi gyógyszerházaiban és drogueriaiban. 7000
Főraktár: **Kwizda Franz Joh.** cs. és kir. o.-m. és román k. udv. szállító, kor. gyógyszerháza, Korzenburg, Béca mellett.

Fesztay társaság körkép palotájában Városliget 7173
Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem
óriási körkép. Látható reggel 9 órától esti 8 óráig.
Az esti órákban villanyvilágításnál.
Belépő díj 50 kr.
Gyermekjegy 30 krajczár.

A SZÉPSÉG ÁPOLÁSÁHOZ.
Addig el nem ért HATÁS.
KIELHAUSER H.
folyékony
Glycerin-Crème
ártalmatlan anyagokból készült sikertült vegytűlék, mely nemcsak a bőrt finomítja, hanem tényleg az ifju üdeséget eleveníti és azt állandóan fenntartja. Legjobb óvszer levegő, szél és napsütés ellen eltávolított napfoltot, szeplőt, májfoltot és minden más bőrtisztatlanságot.
Glycerin-Crème-Szappan
kiváló enyhe, bárszonszerű bőrt idez elő. A Glycerin-Crème használatánál ajánlható a
Párisi Hölgypuder
a legártalmatlanabb puder, a bőrt szép fehér színre változtatja és azt simán és szárazon tartja.
Hamisított párisi hölgypudertől és Glycerin-Crémétől óvakodjanak; csak az valódi, melyen a címeképen, valamint a círdson a mellékelt védjegy van.
Kapható minden gyógyszerházaiban és illatszertüzletben.
Magyarországi főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12.

Cacao van Houten
Jóságának és tisztaságának köszöni világhírét és rendkívüli kelendőségét. 6989

Abdul Hamid szultán visszatérése a szelamlíkról.

Jantyik Mátyásnak az 1897. június 25-iki szelamlík alkalmával Konstantinápolyban készített rajza.

28. SZÁM. 1897.

BUDAPEST, JULIUS 11.

44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félévre — 6 • Csepán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt félévre — 4 • Csepán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.— Kúlföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott vitéldij is csatolandó. félévre — 2.50

A BELVÁROS ROMJAI.

BUDAPEST kellő közepe, a Belváros, épen a régi Pest, nagy részben most teljes rom. Ócska házait bontják egymás után. Útczák, terek tűnnek el. Nem kár értök, mert nagyobb építészeti becsük nem levén, idők folytán sem váltak a múlt tiszteletreméltó emlékeivé, hanem rozoga, vén házakká lettek.

Pest utczáinak fekvésében feltűnő, hogy a Duna felé legfeljebb csak rövid, keskeny sikátorok visznek, holott a város hatalmas lüktető ereje épen e nagy folyam. De Pest fallal övezett

város volt, a Dunától is elrekesztve, s így utczáinak alakulása a kapuk felé irányult. Ekkép épen a Dunával párhuzamosan haladnak az utczák, hogy egyrészt a vácsi, másrészt a kecskeméti kapu forgalma haladjon rajtuk végig; míg a város közepéből a hatvani kapunak vitt egy tágsabb útca, a harmadik kijáró a városból. Pestnek eredeti alakulása, főleg a Belvárosban megmaradt mostanig; csak kevés változott rajta. A külvárosok fő utvonalai is hosszú idők megszórt csapásain, útjain keletkeztek, úgy hogy a legrégebb térképeken is megtaláljuk a Váczi-út, a Király-útca, a Kerepesi-út, az Üllői-út, a So-

roksári-út egyenes hosszú vonalait, mint a szomszédos forgalom irányait.

De az új, a nagyra nőtt Pest, melyet a vele összeforrt Budával hidak kötnek össze, nagyon érzi, hogy nyüzsgő forgalma csak szűk mellékutczákon juthat a folyam partjához. Az Andrássy-út eredeti tervét is az a vágy szülte, hogy a pompás lánczvidéktől kezdve egyenes út szelje át a fővárost, de ennek útjában álltak a lipótvárosi paloták, maga a bazilika, a terézvárosi templom s aztán az a körülmény, hogy az így meghosszabbított út ferdén szelne volna át a Terézváros utczáit s végpontja a Rá-

A TOBONY- ÉS DUNA-ÚTCA SARKA AZ ESKÜ-TÉR FELŐL.

Erdélyi 1896-iki fényképe.